

AVALIACIÓN INTERMEDIA DA ESTRATEGIA DE ESPECIALIZACIÓN INTELIXENTE DE GALICIA 2014-2020

**XUNTA
DE GALICIA**

Índice

#01 Que é a RIS3?

1.1 QUE É A RIS3?	05
1.2 COMO SE DEFINIU?	05
1.3 COMO SE FINANCIA?	06

#02 Como se asegura a eficacia da RIS3?

2.1 GOBERNANZA E MÉTODO DE AVALIACIÓN DA RIS3	07
2.2 PROCESO DE AVALIACIÓN INTERMEDIA DA RIS3 GALICIA	09

#03 Resultados da avaliación intermedia 2014-2018

3.1 GRANDES NÚMEROS DA RIS3	11
3.2 ANÁLISE DA EXECUCIÓN: ESTANSE A IMPLEMENTAR AXEITADAMENTE OS PROGRAMAS DA RIS3?	11
3.3 AVALIACIÓN DE RESULTADOS: A RIS3 ESTÁ A CONTRIBUÍR A QUE SE AVANCE NAS SÚAS PRIORIDADES E OBXECTIVOS? QUE OPINAN OS AXENTES CONSULTADOS SOBRE OS RESULTADOS ACADADOS?	24
3.4 AVALIACIÓN DO IMPACTO: A IMPLEMENTACIÓN DA RIS3 CONTRIBÚE A AVANZAR NOS RETOS E NA COMPETITIVIDADE DA ECONOMÍA GALEGA?	27
3.5 REVISIÓN DOS MODELOS DE GOBERNANZA E DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN: OS MODELOS SON AXEITADOS?	31

#04 Conclusións

4.1 CONCLUSIÓNS DA AVALIACIÓN INTERMEDIA DA RIS3 GALICIA	32
4.2 QUE APRENDEMOS NESTE CAMIÑO?	34

Que é a RIS3?

1.1 Que é a RIS3? | 1.2 Como se definiu? | 1.3 Como se financia?

1.1 QUE É A RIS3?

Crece de forma sostible e intelixente é unha necesidade compartida por toda a Unión Europea e soamente se pode conseguir sendo unha Europa innovadora.

O concepto de especialización intelixente naceu como un mecanismo da Unión Europea para facer fronte á fenda de crecemento entre Estados Unidos e Europa. Neste contexto, a Unión Europea pediulle a todas as rexións que escollesen un número limitado de prioridades de desenvolvemento nas que ser realmente competitivas, baseándose no coñecemento e na innovación. A partir delas, cada rexión deseñou a súa Estratexia de Especialización Intelixente para o período 2014-2020.

A **especialización intelixente** é, por tanto, unha estratexia para conseguir **mellorar a competitividade, o crecemento económico e o emprego sostible e de calidade a través da innovación.**

É necesario concentrar os recursos onde realmente temos oportunidades, xerar capacidades rexionais e completar cadeas de valor en ámbitos estratéxicos para Galicia.

1.2 COMO SE DEFINIU?

Galicia definiu a súa Estratexia de Especialización Intelixente 2014-2020 a través dun amplo proceso participativo no que se chegou a unha **visión compartida** de futuro **co fin de posicionar a nosa Comunidade no mapa europeo da innovación.**

A principal característica desta visión é o seu **papel mobilizador**, que integra a todos os actores implicados nun plan común ao que todos poidan contribuír.

Na elaboración da RIS3 estiveron implicados máis de 240 axentes do Sistema Galego de Innovación (SGI), organizados en 7 grupos de traballo horizontais e sectoriais con potencial en Galicia, así como a cidadanía en xeral a través dunha consulta pública.

Para acadar esta visión establecéronse 10 PRIORIDADES arredor de 3 RETOS ESTRATÉXICOS:

RETO 1

Novo modelo de xestión de recursos naturais e culturais baseado na innovación

PRIORIDADES

- > Valorización Mar
- > Acuicultura
- > Biomasa e enerxías mariñas
- > Modernización sectores primarios
- > Turismo TIC

RETO 2

Novo modelo industrial baseado na competitividade e o coñecemento

PRIORIDADES

- > Diversificación sectores tractores
- > Competitividade sector industrial
- > Economía do coñecemento: TIC e TFE

RETO 3

Novo modelo de vida saudable cimentado no envellecemento activo da poboación

PRIORIDADES

- > Envellecemento activo
- > Alimentación e Nutrición

Para a consecución destes OBXECTIVOS definíronse unha serie de INSTRUMENTOS de apoio que se articularon arredor de

4 PROGRAMAS

PEME INNOVA

Para apoiar á innovación nas PEMES de forma que sexan máis competitivas.

INNOVA EN GALICIA

Para que a través do investimento público se mobilice o investimento privado.

GALICIA TRANSFIRE

Dirixido a fomentar a transferencia de investigación ao mercado.

EMPRENDEMENTO INNOVADOR

Dirixido ao aproveitamento das oportunidades para o talento investigador e emprendedor.

Tres elementos clave caracterizan a Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia 2014-2020 (en diante, RIS3 Galicia):

- O **proceso participativo** para identificar as áreas que se deben priorizar e que inclúe os membros da **cuádrupla hélice**: centros de coñecemento (universidades e centros de I+D+i), empresas, departamentos da Administración galega e a sociedade. Este proceso, coñecido como **proceso de descubrimento emprendedor**, mantense durante a execución da Estratexia e garante un ecosistema de innovación cada vez máis participativo.
- A **priorización dos investimentos** en investigación, desenvolvemento e innovación con base nas fortalezas de Galicia co fin de dinamizar os sectores endóxenos e tractores da nosa economía e atender sectores emerxentes onde existen oportunidades de crecemento no contexto da Unión Europea.
- **Integrar todas as actuacións de apoio á I+D+i en Galicia** baixo o marco da RIS3 Galicia. Ao abeiro da coordinación da Axencia Galega de Innovación (GAIN), o seu obxectivo principal é asegurar a participación de todos os axentes do Sistema Galego de Innovación para desenvolver unha política de I+D+i coordinada e adaptada ás capacidades destes e ás necesidades do tecido empresarial. A RIS3 Galicia é unha oportunidade para construír unha mellor política de innovación.

A RIS3 Galicia implica a todas as persoas: a sociedade, os centros de coñecemento, as empresas e o sector público. É un proxecto colectivo para mellorar, a través da especialización, a competitividade, o crecemento económico e o benestar social de Galicia.

1.3 COMO SE FINANCIA?

A implementación da RIS3 requiriu a definición dun marco de financiamento para garantir os recursos precisos para a consecución das súas prioridades. Este marco artículase arredor das entidades que financian a innovación en Galicia, tanto europeas como nacionais e rexionais. O investimento previsto para o período 2014-2020 ascende aos 1.624 M€ e nel inclúense:

- **Contribucións dos diferentes fondos públicos, que supoñen preto do 60 %**
- **Mobilización do capital privado**
- **Potenciais retornos acadados por entidades galegas en programas europeos competitivos como Horizon 2020**

FONDO	FEDER	FEADER	FEMP	FSE	FONDOS PROPIOS DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS
ENTIDADE XESTORA	GAIN, Consellería de Educación, IGAPE, AMTEGA CDTI, ISCIII, Ministerio de Ciencia e Innovación	Consellería do Medio Rural	Consellería do Mar	Consellería de Educación, Universidade e FP, GAIN e IGAPE	

Como se asegura a eficacia da RIS3?

2.1 Gobernanza e método de avaliación da RIS3 | 2.2 Proceso de avaliación intermedia da RIS3 Galicia

2.1 GOBERNANZA E MÉTODO DE AVALIACIÓN DA RIS3

A RIS3 ten que asegurar que os apoios postos en marcha ao seu abeiro sexan o máis eficientes e eficaces posibles. Con este fin, a Estratexia debe ser sometida a:

- Un **seguimento continuo** para medir o grao de execución dos seus **programas e instrumentos**.
- **Dúas avaliacións** (intermedia e final) para comprobar se a **implementación da RIS3 está contribuíndo para que se acaden as prioridades e obxectivos marcados, se se está a avanzar nos retos e na competitividade da economía galega e se os modelos propostos de gobernanza e de seguimento e avaliación son axeitados**.

Para dar resposta a estas cuestións, defínese na RIS3 Galicia un **modelo de avaliación cun panel de indicadores**, así como unha **metodoloxía** e unha **gobernanza**.

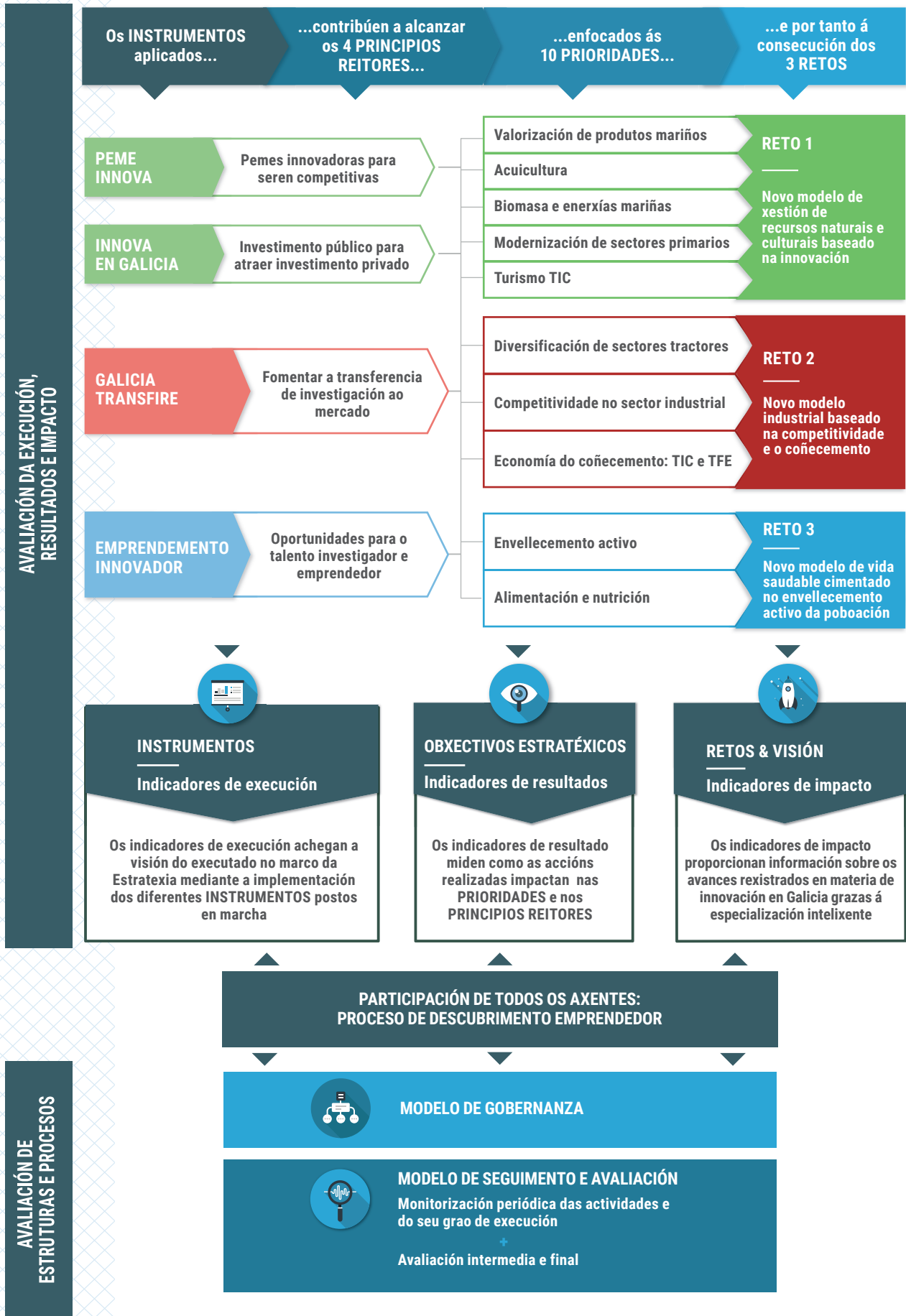
A través desta metodoloxía non só se miden a execución, o resultado e o impacto da Estratexia, senón tamén a propia gobernanza e o modelo de seguimento e avaliación.

*Como novidade no marco da avaliación das políticas de I+D+i, o proceso participativo tamén se integrou como un elemento esencial do sistema de seguimento e avaliación da RIS3 Galicia, o que lle valeu a Galicia ser destacada no **Manual da Comisión Europea para a implementación das Estratexias de Especialización Intelixente** como un exemplo de boa práctica.*

GOBERNANZA DA AVALIACIÓN

MÉTODO DE AVALIACIÓN

2.2 PROCESO DE AVALIACIÓN INTERMEDIA DA RIS3 GALICIA

A RIS3 inclúe **todas as accións postas en marcha en Galicia de apoio á I+D+i**. Esta natureza ampla implica que na súa execución participen **varias entidades**, tanto rexionais como nacionais, que ademais xestionan **diferentes tipos de fondos** (FEDER, FEADER, FEMP, FSE, fondos propios, etc.)

Á parte da variedade de xestores e fondos que complica a realización dun **seguimento homoxéneo**, identificáronse outras dificultades, o que fai máis dificultoso aplicar o método de avaliación deseñado:

- A **valoración dos resultados** acadados vese dificultada porque as fontes estatísticas oficiais non se adaptan ás esixencias de medida específicas da especialización intelixente.
- A **valoración do impacto** complícase polo curto tempo transcorrido dende o inicio da súa execución (2014-2018), o que non permite dispor de resultados consolidados da execución da Estratexia.

Ante estas dificultades foi preciso **adaptar o método de avaliación inicialmente deseñado** para poder abordar a avaliación intermedia. Esta adaptación mostra o **carácter vivo da RIS3 Galicia**.

QUE SE NECESITA SABER?	COMO SE COMPROBA?	CONSÉGUESE DE FORMA COMPLETA COA METODOLOXÍA INICIAL?	QUE DIFICULTADES SE ATOPAN?	MECANISMOS UTILIZADOS PARA SUPERALAS
Estanse a implementar adecuadamente os programas da RIS3?	Grao de execución		A propia natureza ampla da RIS3, con múltiples xestores e distintos fondos, dificulta un seguimento homoxéneo de todas as actuacións	Definición dunha ferramenta de seguimento específica aberta a todas as entidades xestoras para avanzar nun seguimento máis homoxéneo
A implementación da RIS3 está a contribuír a que se avance nas súas prioridades e obxectivos?	Resultados das accións desenvolvidas		Ausencia de fontes estatísticas oficiais adaptadas ás necesidades de especialización	Proceso participativo amplo e articulado para recoller a valoración dos axentes sobre o avance do modelo de especialización
A implementación da RIS3 está a contribuír a que se avance nos retos e na competitividade da economía galega?	Impacto das accións desenvolvidas		Ausencia de fontes estatísticas oficiais adaptadas ás necesidades de especialización e un tempo de execución da Estratexia reducido	
Os modelos propostos de gobernanza, seguimento e avaliación son axeitados?	Verificar a validez dos elementos estruturais		Participación non homoxénea, especialmente das pequenas empresas e da sociedade Necesidade de mellorar a coordinación e colaboración entre as diferentes entidades xestoras da RIS3 Galicia	Reforzo do proceso participativo e posta en marcha de mecanismos de coordinación coas distintas Administracións para compartir problemas e avanzar na súa resolución

As medidas adoptadas tamén permitiron:

- Dar os primeiros pasos na mellora da **coordinación entre os diferentes axentes xestores**.
- Mellorar o desenvolvemento do **proceso de descubrimento emprendedor**, un aspecto clave para conseguir unha especialización intelixente eficaz e eficiente na que asentar un novo modelo de crecemento para Galicia.
- Integrar unha **visión cualitativa** a través da percepción dos axentes participantes, que compense a falta de datos cuantitativos e complemente a avaliación integrando aspectos non cuantificables.
- O **amplo proceso participativo** que se puxo en marcha para desenvolver estas medidas contou con máis de 1000 participacións procedentes do sector empresarial, da cidadanía e dos sectores académico e administrativo.

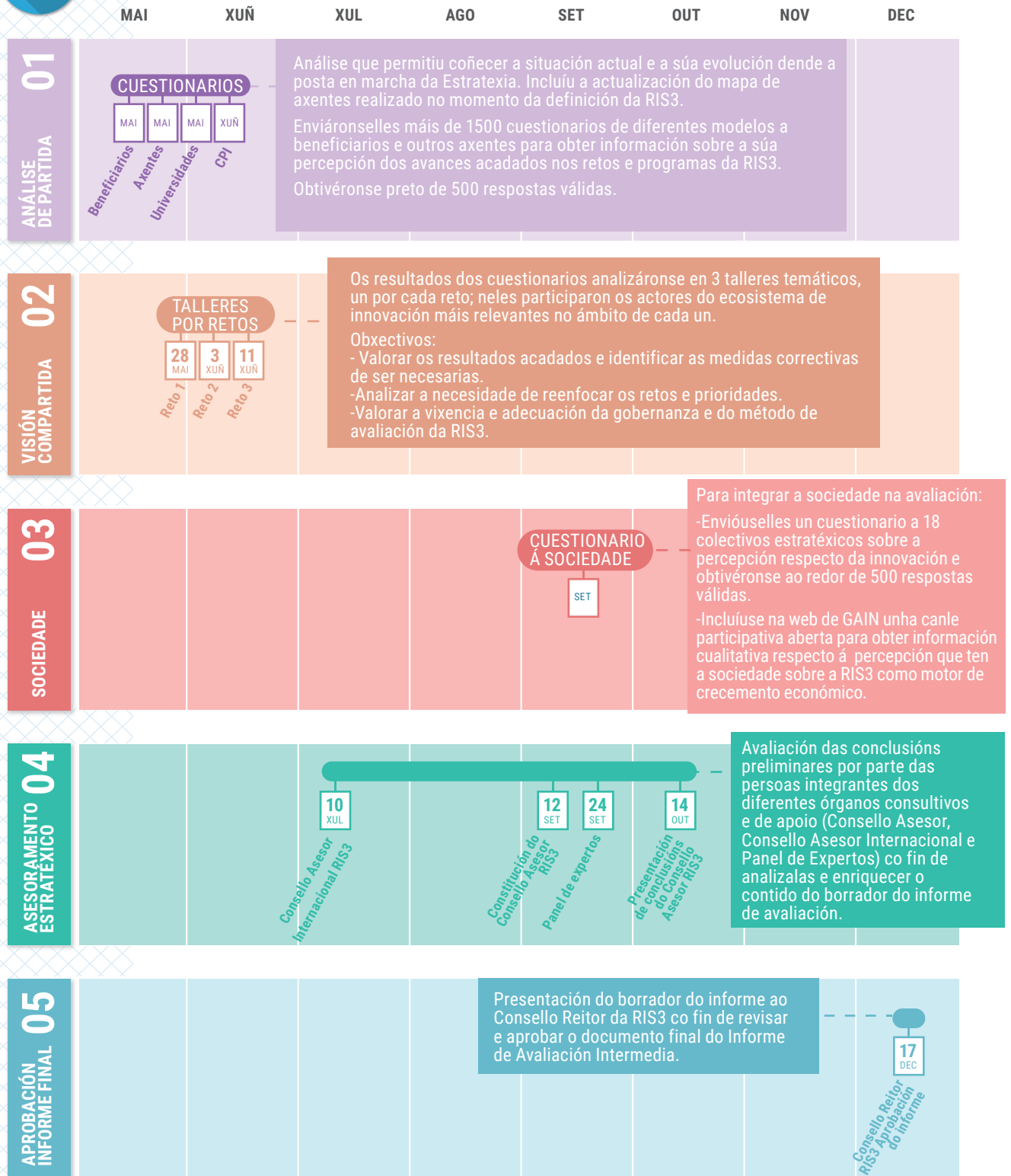
CRONOLOXÍA DA AVALIACIÓN INTERMEDIA

2014-2018
SEGUIMIENTO CONTINUO DOS INSTRUMENTOS IMPLEMENTADOS

2019
FASES DA AVALIACIÓN INTERMEDIA

Resultados da avaliación intermedia 2014-2018

3.1 Grandes números da RIS3 | 3.2 Análise da execución | 3.3 Avaliación de resultados

3.4 Avaliación do impacto | 3.5 Revisión dos modelos de gobernanza e de seguimento e avaliación

3.1 GRANDES NÚMEROS DA RIS3

O período de avaliación intermedia abrangue dende o seu inicio no 2014 ata decembro do 2018.

+883 M€

EN AXUDAS

+4.300

AXUDAS

+1.440 M€

DE INVESTIMENTO MOBILIZADO

+560 M€

DE CO-INVESTIMENTO

10

ENTIDADES XESTORAS
autónomas e nacionais

O **enfoque amplo da RIS3 Galicia** que amosan estes datos —ao considerar todas as actuacións de I+D+i desenvolvidas en Galicia, independentemente da entidade xestora— reflicte unha **aposta clara pola innovación como eixo de crecemento**, pero supón tamén un reto para desenvolver unha execución coordinada e eficaz daquela.

O **incremento do retorno** acadado polos axentes galegos no **Programa Europeo de I+D+i H2020** —preto de **90 millóns** conseguidos a través de **112 entidades** que participaron en **243 actividades**— é un **indicador da mellora da excelencia e a competitividade** do Sistema Galego de Innovación ao que se enfoca a Estratexia.

3.2 ANÁLISE DA EXECUCIÓN: ESTANSE A IMPLEMENTAR AXEITADAMENTE OS PROGRAMAS DA RIS3?

Máis do 80 % do orzamento materializouse a través de instrumentos que non estaban previamente deseñados para unha prioridade concreta; é dicir, a eles podían concorrer propostas de calquera dos retos e prioridades da RIS3. Deste xeito, a distribución das axudas entre as diferentes prioridades pode considerarse que está relacionada co axuste dos diferentes instrumentos ás súas necesidades e fortalezas e coa súa capacidade para xerar propostas competitivas.

Partindo deste contexto, a análise da distribución dos fondos executados pode axudar a identificar:

- **posibles singularidades dos diferentes retos e prioridades da Estratexia**, algo esencial para **avanzar na especialización dos instrumentos**.
- **posibles deficiencias e tamén oportunidades na xestión dos diferentes fondos financiadores** para acadar, xunto coa especialización dos instrumentos, uns **apoios moito máis eficientes e eficaces**.

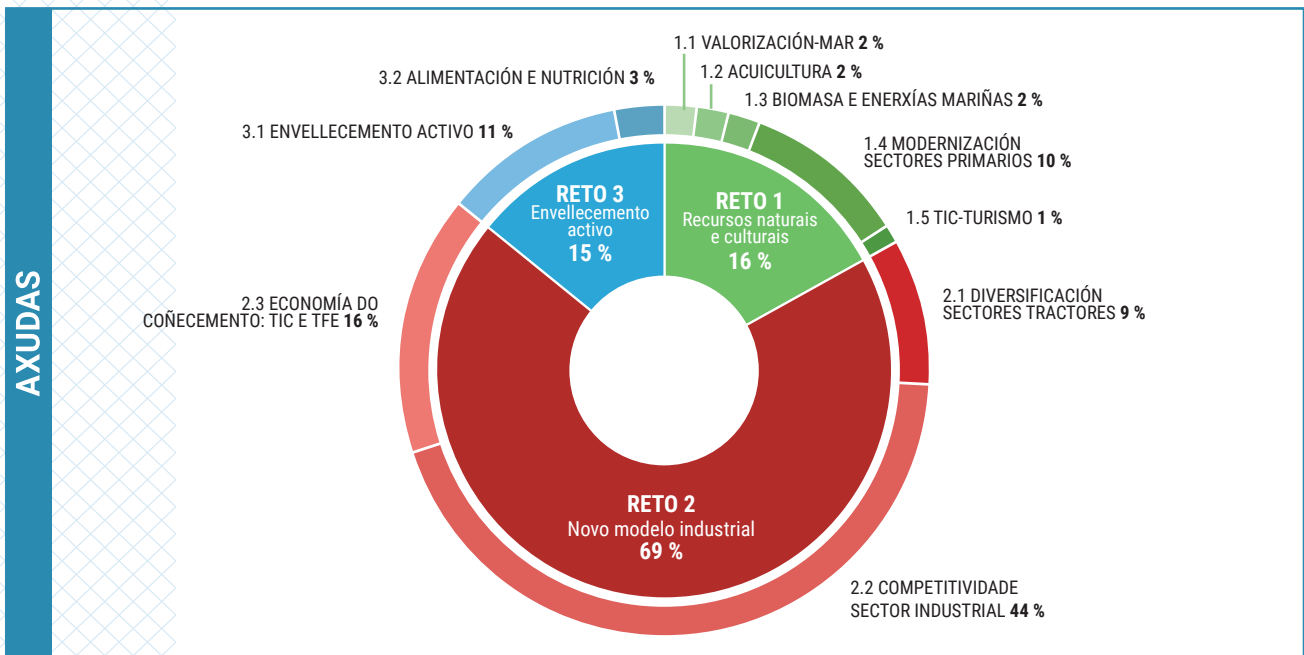
Con este dobre obxectivo, nos seguintes apartados analízase a distribución dos fondos executados, tendo en conta:

- retos, prioridades e programas RIS3;
- fontes de financiamento (entidades xestoras e fondos financiadores);
- instrumentos postos en marcha;
- tipo de beneficiarios, incluíndo o "perfil de cada reto".

A esta análise engádeselle unha máis detallada segundo o tipo de entidade receptora dos fondos, co obxectivo de afondar nas posibles singularidades de cada reto e prioridade.

3.2.1 Distribución dos fondos executados segundo retos e prioridades:

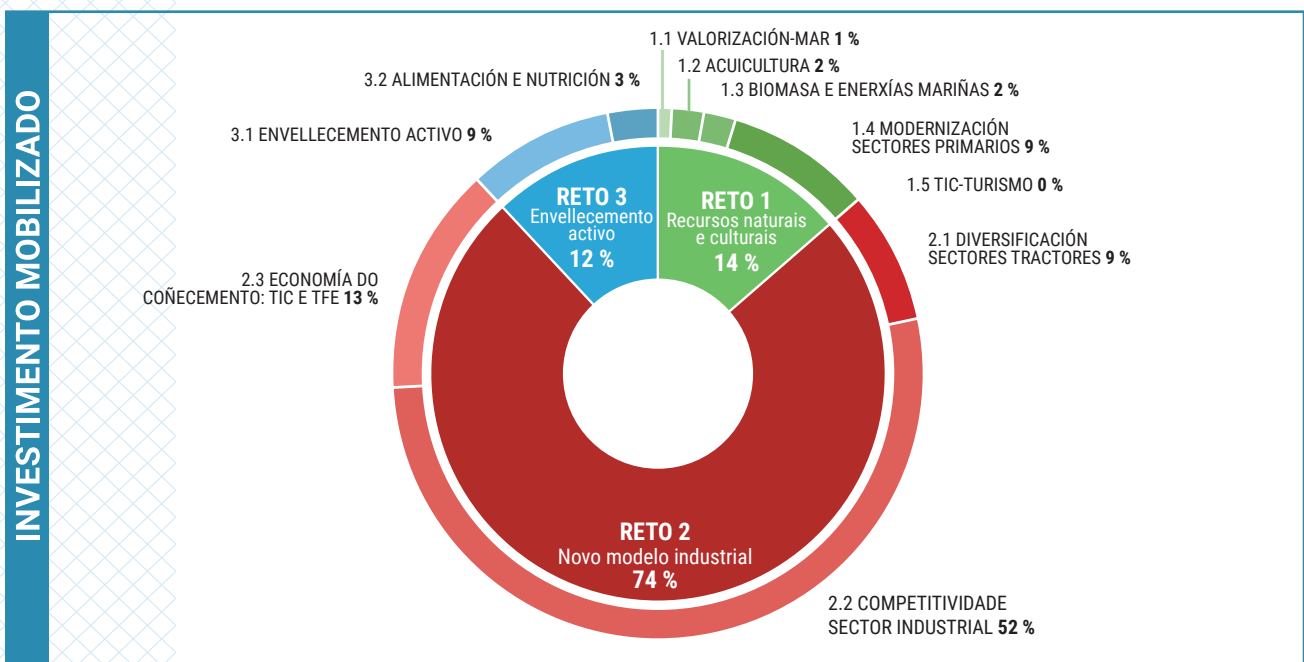
DISTRIBUCIÓN DE AXUDAS POR RETO E PRIORIDADE

O gráfico mostra unha **distribución asimétrica dos apoios entre as diferentes prioridades¹**, tanto:

- a nivel de reto: o Reto 2 “Novo modelo Industrial” aglutina case o 70 % do total de axudas; os Retos 1 “Recursos naturais e culturais” e 3 “Envellecemento activo”, o 16 % e o 15 % respectivamente.
- a nivel de prioridade: dentro de cada un dos retos hai prioridades cunha maior acumulación de apoios. Este sería o caso da Prioridade 2.2 “Competitividade sector industrial” dentro do Reto 2, ou das Prioridades 1.4 “Modernización sectores primarios” e 3.1 “Envellecemento activo” nos Retos 1 e 3.

DISTRIBUCIÓN DO INVESTIMENTO MOBILIZADO POR RETO E PRIORIDADE

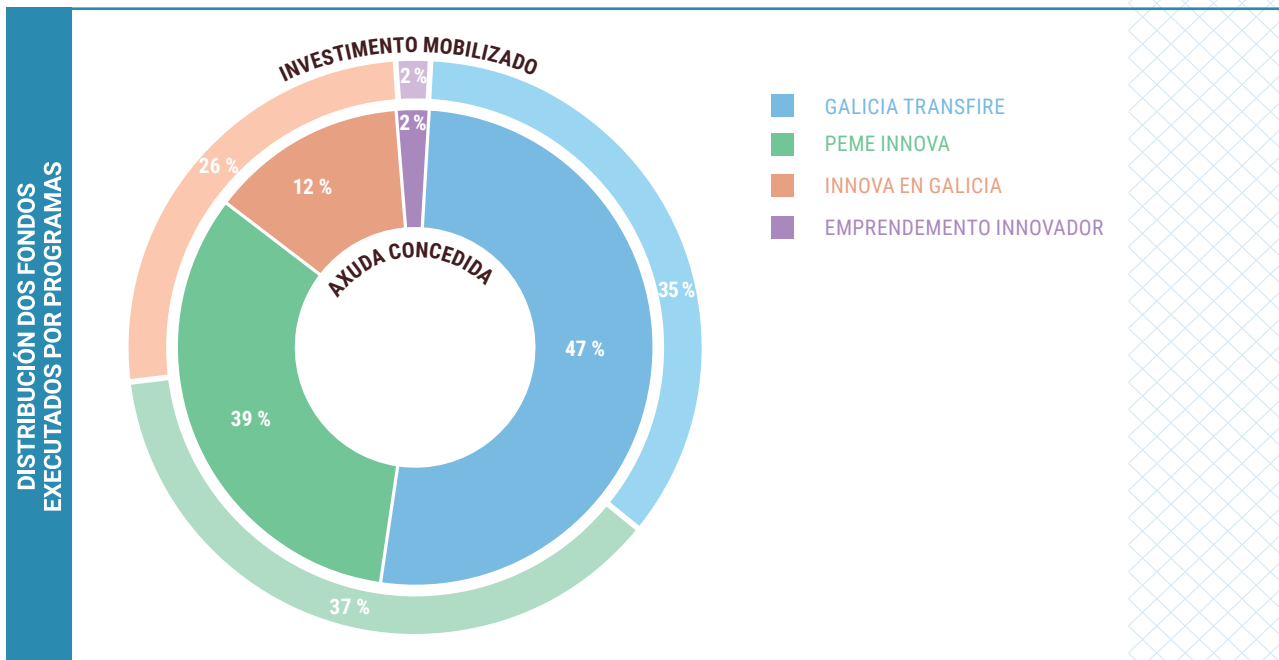
En termos de **investimento mobilizado²**, o reparto amosa un **comportamento asimétrico** moi similar ao das axudas¹.

Cabe destacar o comportamento da **prioridade 2.2**, relacionada coa competitividade do sector industrial, que é a única onde o seu peso no investimento mobilizado é maior que o da axuda recibida, o que pon de relevo a súa **capacidade mobilizadora**.

¹Existen ademais axudas transversais que contribúen de forma conxunta aos 3 retos, pero que non se inclúen pola súa reducida dimensión no balance total (0,3 %)

²Investimento mobilizado = Investimento público + Investimento privado.

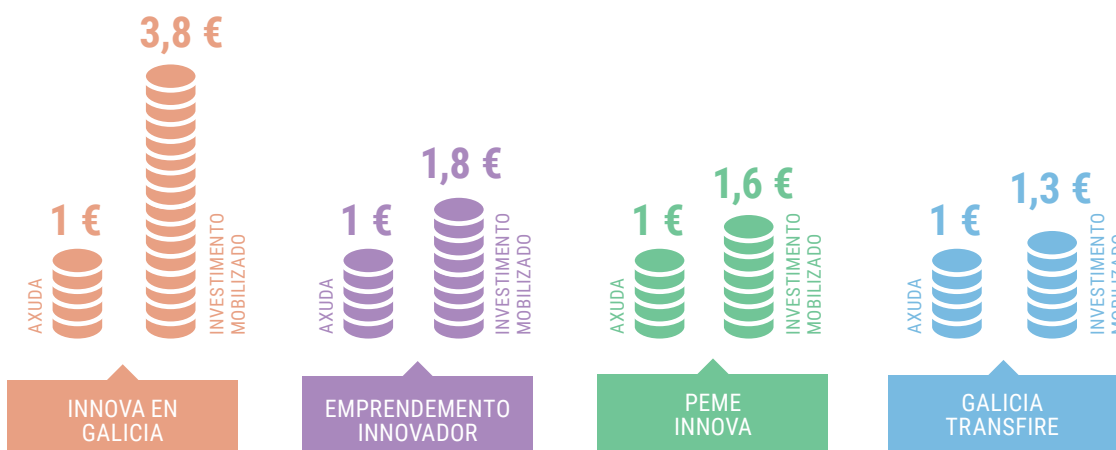
3.2.2 Distribución dos fondos executados por programas:

Os fondos executados orientados ao **apoio á transferencia** (Programa Galicia Transfire) e á **aposta pola innovación nas pemes galegas** (Programa Peme Innova) supuxeron o **86 % dos fondos**, o que mostra a **importancia estratéxica** de ambos os dous obxectivos no marco da RIS3 Galicia.

Ao **apoio ao emprendemento investigador e innovador** (Programa Emprendemento Innovador) destináronse o 2 % das axudas. É importante ter en conta para valorar este dato que estas axudas son de **importes económicos reducidos**, ao estaren adaptadas ás necesidades iniciais dos emprendedores. Estas axudas, ademais, acompañáronse dun amplo abanico de servizos de apoio á aceleración, fundamentais para **asegurar a viabilidade das iniciativas de emprendemento nas súas etapas iniciais**.

A **efectividade deste modelo de apoio ao emprendemento parece demostrarse, xa que o Programa de Emprendemento Innovador ten a mesma participación na distribución das axudas que no investimento mobilizado**, o 2 %, a pesar do elevado risco de fracaso das iniciativas de emprendemento nas súas etapas iniciais. Este é un dato salientable, xa que no resto de programas, a excepción de Innova en Galicia, que xa ten como obxectivo a mobilización de capital privado, a participación no investimento mobilizado respecto á das axudas diminúe.

Se analizamos a **capacidade de mobilización** de fondos privados en cada programa, case todos eles, a excepción dos fondos adicados á transferencia, acadan **un nivel de co-investimento superior ao 50 %**, é dicir, cada euro de axuda tradúciuse como mínimo en 1,5 euros dedicados á I+D+i.

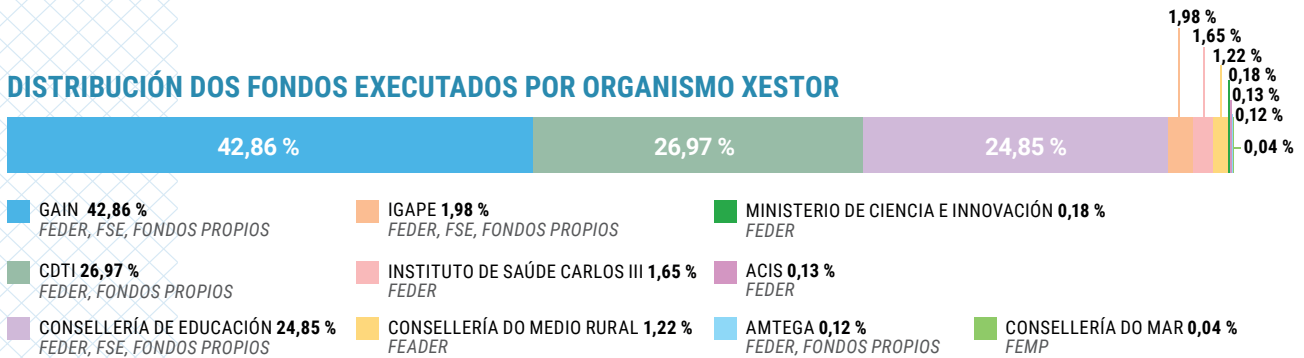
Esta excepción do Programa Galicia Transfire é debido a que está ligado especialmente ás actividades desenvolvidas por universidades e centros de I+D máis afastados do mercado.

Destacan pola súa capacidade mobilizadora o Programa Innova en Galicia, orientado xa a este obxectivo, pero tamén o Programa de Emprendemento Innovador.

3.2.3 Distribución dos fondos executados por organismo xestor e programa:

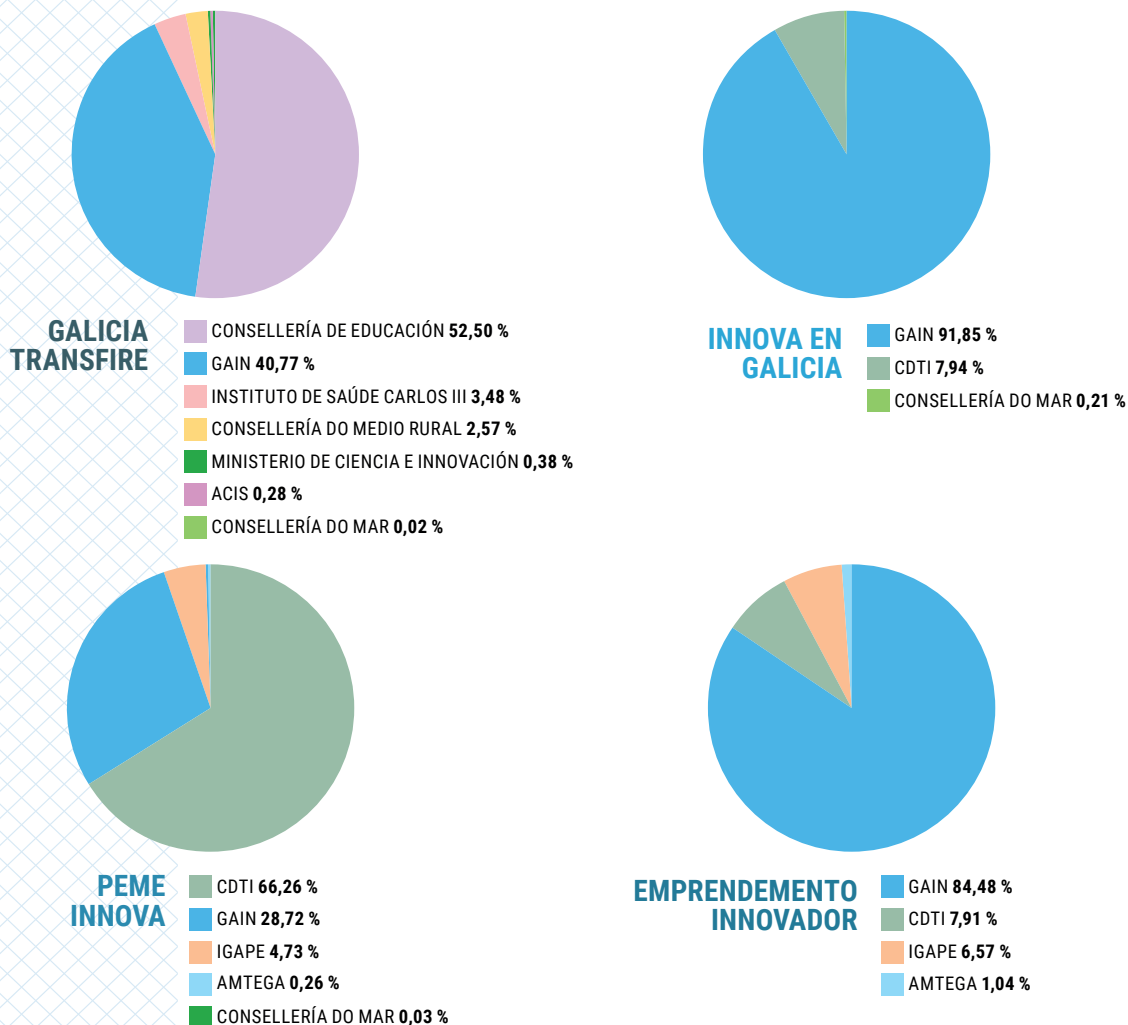
Os apoios da RIS3 Galicia entre 2014-2018, como xa se comentou, foron xestionados por 10 entidades diferentes que puxeron en marcha máis de 50 instrumentos distintos. Ademais, cada entidade xestionou diferentes tipos de fondos (FEDER, FSE, FEADER, FEMP...).

DISTRIBUCIÓN DOS FONDOS EXECUTADOS POR ORGANISMO XESTOR

Preto do 95 % do orzamento executado foi xestionado por tres entidades: GAIN, CDTI e a Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional, mentres que o principal fondo financiador foi o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER).

DISTRIBUCIÓN DOS FONDOS EXECUTADOS POR PROGRAMAS

Existen tamén axudas de tipo transversal cuxo obxectivo non corresponde prioritariamente cun único Programa. Supoñen menos do 0,1 % do balance total, polo que non se representan.

O Programa Galicia Transfire presenta unha maior diversidade de organismos xestores e conta con entidades como a Consellería do Medio Rural ou a Consellería de Educación, Universidades e Formación Profesional, que concentraron todos os seus apoios nel; é dicir, na transferencia. No resto de programas esta diversidade de entidades xestoras diminúe, e GAIN, CDTI e IGAPE son as principais entidades financiadoras.

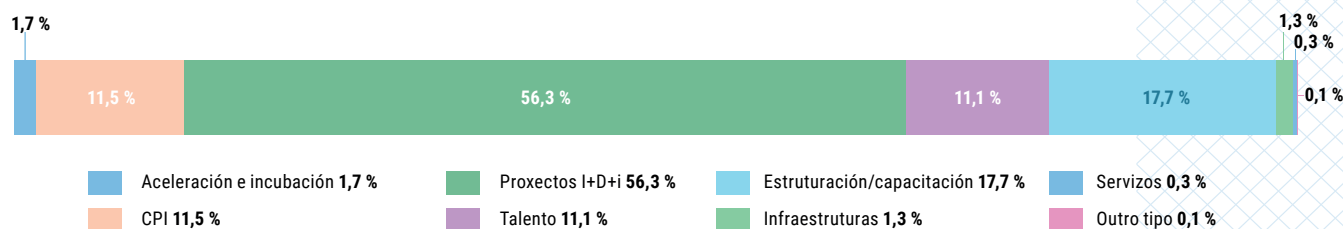
Se analizamos os fondos sectoriais; é dicir, vinculados a algunha das prioridades, o FEADER concentrouse exclusivamente no desenvolvemento de apoios á transferencia no marco do programa Transfire. No caso do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca (FEMP), a distribución entre os programas é máis equilibrada, pero cunha contribución en termos globais moi reducida (0,04 %).

Os apoios ao emprendemento, ás pemes e á atracción do investimento privado financiáronse de modo exclusivo con fondos FEDER xestionados por diferentes entidades (GAIN, CDTI, IGAPE e AMTEGA), é dicir, a través dun fondo xeral sen orientación temática específica.

A diversidade de entidades xestoras e de fondos financiadores da Estratexia e a falta dun organismo con competencias de coordinación sobre todos eles dificulta o desenvolvemento dunha planificación dos apoios especializada. Esta planificación é imprescindible para asegurar as sinerxías e complementariedades entre os diferentes fondos e evitar solapamentos.

3.2.4 Distribución dos fondos executados por tipoloxías de instrumentos:

Instrumentos PROGRAMA GALICIA TRANSFIRE	Instrumentos PROGRAMA INNOVA EN GALICIA	Instrumentos PROGRAMA PEME INNOVA	Instrumentos PROGRAMA EMPRENDIMIENTO INNOVADOR
PROXECTOS I+D+i AXUDAS ESTRUTURAIAS AXUDAS TALENTO INVESTIGADOR AXUDAS INFRAESTRUTURAS	PROXECTOS I+D+i	PROXECTOS I+D+i AXUDAS ESTRUTURAIAS AXUDAS TALENTO INNOVADOR AXUDAS INFRAESTRUTURAS AXUDAS SERVICIOS	AXUDAS ACELERACIÓN E INCUBACIÓN PROXECTOS I+D+i AXUDAS TALENTO INVESTIGADOR E INNOVADOR

Máis da metade das axudas materializáronse a través de apoios a proxectos de I+D+i nos catro programas da Estratexia, seguindo tanto esquemas de apoio clásicos como innovadores (Compra Pública de Innovación [CPI]).

O fomento da innovación empresarial completouse con apoios orientados á mellora da capacitación e o talento dos axentes do SGI. Estas axudas supuxeron preto do 30 % do orzamento total investido, ao considerarse esenciais para acadar o modelo de crecemento sostible baseado na innovación perseguido pola RIS3 Galicia.

As axudas materiais a infraestruturas, que tamén contribúen á mellora das capacidades do SGI, contabilizáronse de modo separado, simplemente atendendo á súa natureza.

O esquema de axudas postas en marcha completouse con axudas á aceleración e incubación, exclusivas do Programa de Emprendemento Innovador, así como outro tipo axudas máis transversais cunha participación reducida.

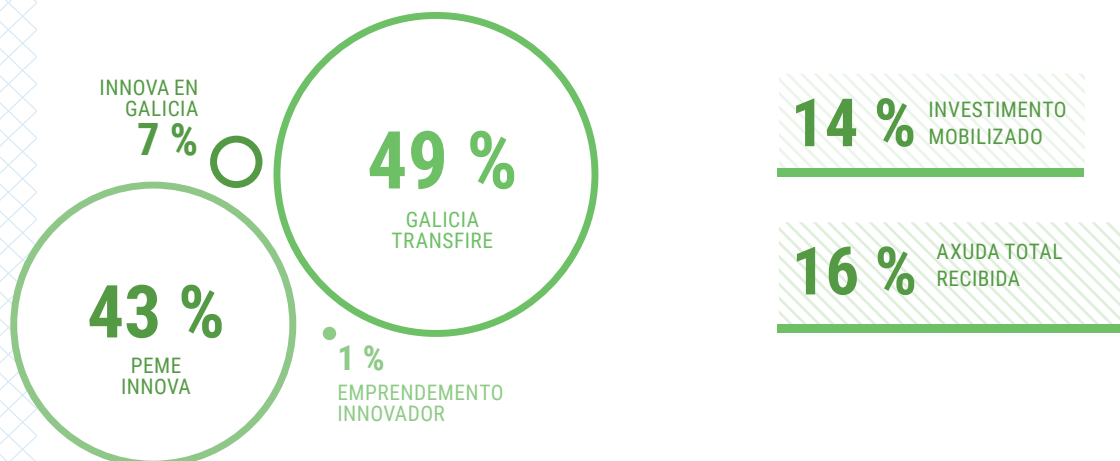
A distribución xeral dos instrumentos amosa un modelo de apoios que abarca toda a cadea de valor da I+D+i. Esta lectura xeral debería completarse cunha análise en cada prioridade, xa que é necesario que os instrumentos se adapten ás necesidades e singularidades de cada unha delas. Este axuste ademais tería que ser dinámico e evolucionar na medida en que así o fagan as prioridades da RIS3.

3.2.5 Perfís por reto:

RETO 1

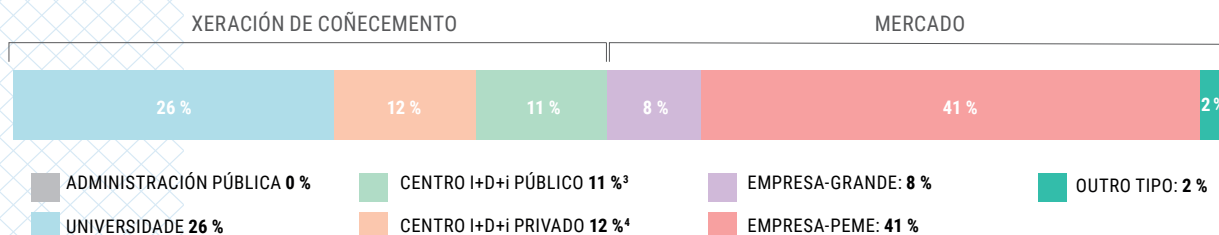
NOVO MODELO DE XESTIÓN DE RECURSOS NATURAIS E CULTURAIS BASEADO NA INNOVACIÓN

REPARTO DAS AXUDAS POR PROGRAMA

No caso do Reto 1, as axudas recibidas centráronse principalmente na **transferencia** e no **apoio ás pemes innovadoras**. O que demostra a **importancia estratéxica de ambos os dous elementos no seu desenvolvemento**.

REPARTO DAS AXUDAS SEGUNDO A ENTIDADE BENEFICIARIA

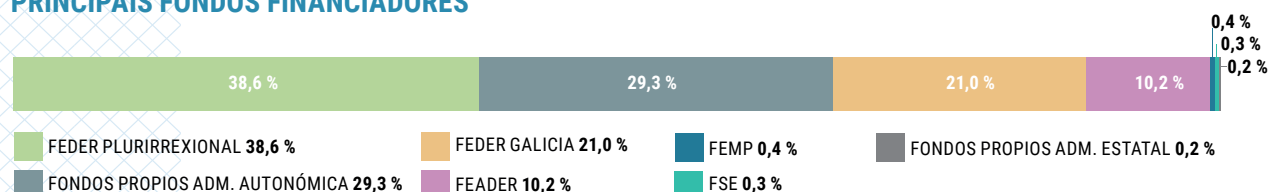
³Centros públicos de I+D+i: centros de coñecemento dependentes da Administración autonómica e Organismos Públicos de Investigación.

⁴Centros privados de I+D+i: centros tecnolóxicos, centros de apoio á innovación, fundacións sanitarias e outros centros privados de distinta natureza.

En canto ao tipo de entidades que accederon aos fondos:

- na parte inicial da cadea de I+D+i, centrada na xeración de coñecemento, **os centros de I+D+i privados e públicos contan cunha presenza similar** entre eles e, ademais, **no seu conxunto acadan cifras próximas ás das universidades**.
- na parte máis próxima ao mercado **as pemes son as tractoras** e ocupan un lugar predominante en relación ás grandes empresas.

PRINCIPAIS FONDOS FINANCIADORES

Este é o único reto financiado con fondos sectoriais como o FEADER e FEMP, aínda que, sobre todo este último, nunha proporción reducida. Unha maior presenza destes fondos podería permitir unha maior especialización dos apoios para adaptalos mellor ás características singulares deste reto.

INSTRUMENTOS CON MAIOR RETORNO*

CONECTA PEME 12,4 %	PROXECTOS I+D INDIVIDUAIS CDTI 12,1 %	ININTERCONECTA 11,5 %	PROXECTOS PILOTO DA AEI (FEADER) 7,6 %	CONVENIOS 7 %
------------------------	---	--------------------------	---	------------------

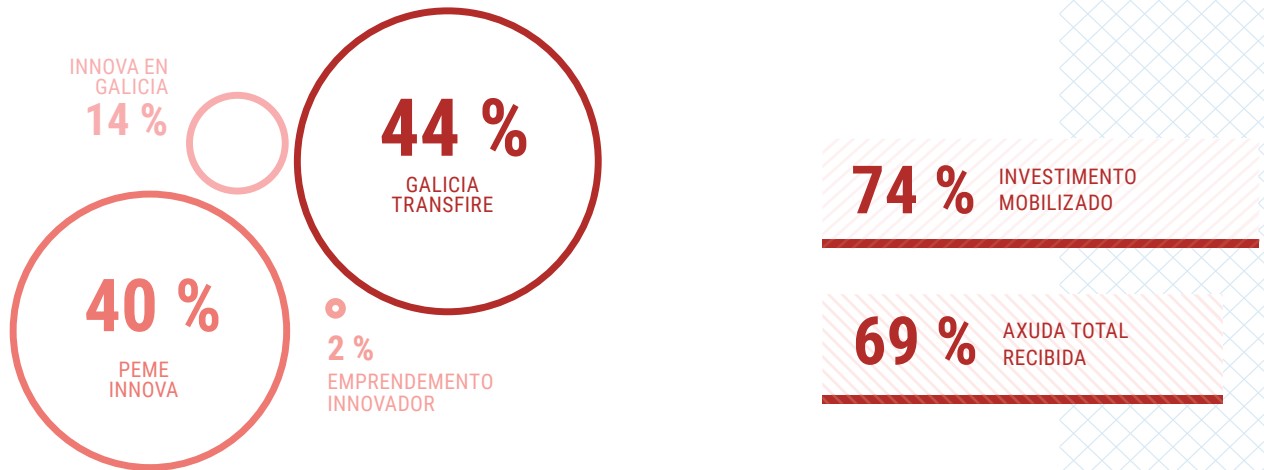
*Instrumentos que concentran máis do 50 % dos fondos acadados polo reto.

En relación ao tipo de instrumentos a través dos cales se canalizaron os apoios recibidos, **destacan os proxectos de I+D+i**, especialmente os de tipo colaborativo, financiados tanto con FEDER rexional (Conecta peme) como plurirrexional (Innterconecta) ou con FEADER (Proxectos Piloto).

RETO 2

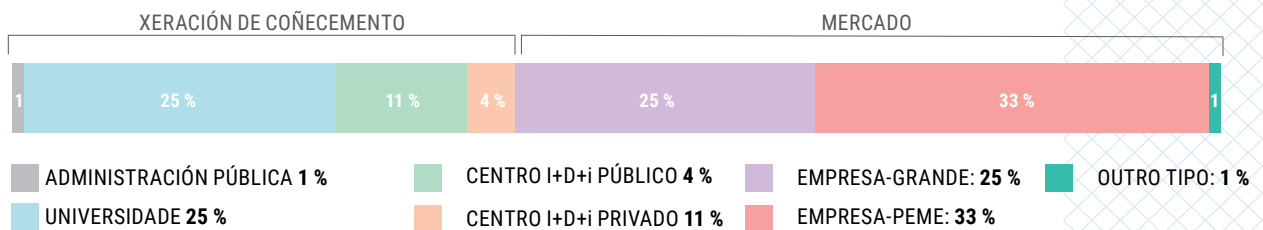
NOVO MODELO INDUSTRIAL BASEADO NA COMPETITIVIDADE E O COÑECEMENTO

REPARTO DAS AXUDAS POR PROGRAMA

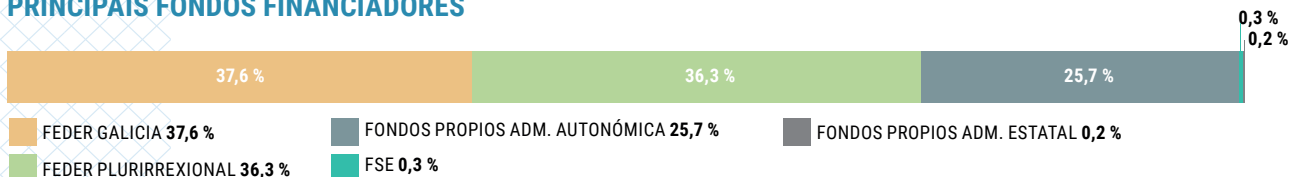
Neste Reto, que presenta **a maior concentración dos fondos**, a maioría deles foron destinados ao **fomento da transferencia e ao apoio ás pemes innovadoras**, pero **destaca o peso do Programa Innova en Galicia**. A súa proporción duplácese con respecto aos outros retos. Este dato mostra unha clara afinidade dos apoios deste Programa cara a este Reto, seguramente polo **maior peso dos sectores industriais no Reto 2**.

REPARTO DAS AXUDAS SEGUNDO A ENTIDADE BENEFICIARIA

En canto ás entidades beneficiarias, na xeración de coñecemento **destacan os centros privados de I+D+i respecto aos públicos**. Na parte final da cadea de valor da I+D+i, as grandes empresas e as pemes ocupan valores similares na **tracción e posta en marcha no mercado dos resultados de I+D+i**.

PRINCIPAIS FONDOS FINANCIADORES

INSTRUMENTOS CON MAIOR RETORNO*

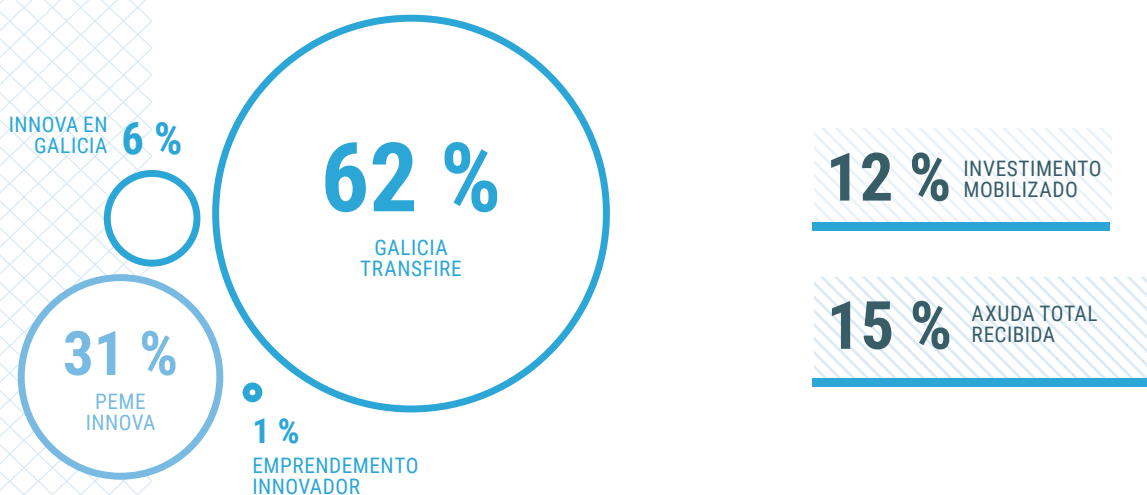
CPI	PROXECTOS I+D INDIVIDUAIS CDTI	CONECTA PEME	ININTERCONECTA	INDUSTRIAS DO FUTURO 4.0	PROXECTOS I+D ESTRATÉXICOS CDTI	UNIDADES MIXTAS
12,4 %	8,7 %	8,1 %	7,6 %	7,2 %	5,9 %	4,4 %

*Instrumentos que concentran máis do 50 % dos fondos acadados polo reto.

En termos de instrumentos concretos a través dos cales este Reto 2 recibiu os seus apoios, a CPI ocupa o primeiro lugar, seguida doutros instrumentos a través dos que tamén se financian proxectos de I+D+i. Estes proxectos foron tanto individuais como en cooperación, entre empresas e entre empresas e organismos de investigación, pero sempre proxectos dun tamaño importante, en termos de orzamento.

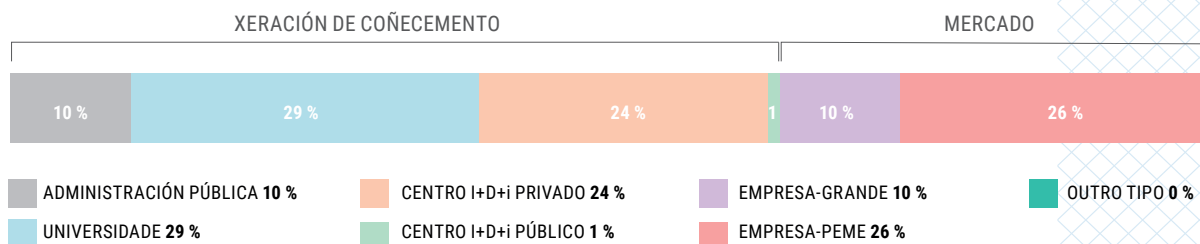
RETO 3

NOVO MODELO DE VIDA SAUDABLE CIMENTADO NO ENVELLECEMENTO ACTIVO DA POBOACIÓN REPARTO DAS AXUDAS POR PROGRAMA

A maioría dos fondos logrados orientáronse á mellora da transferencia dos resultados de investigación a través do Programa Galicia Transfire, o que demostra a importancia estratéxica da transferencia neste Reto.

REPARTO DAS AXUDAS SEGUNDO A ENTIDADE BENEFICIARIA

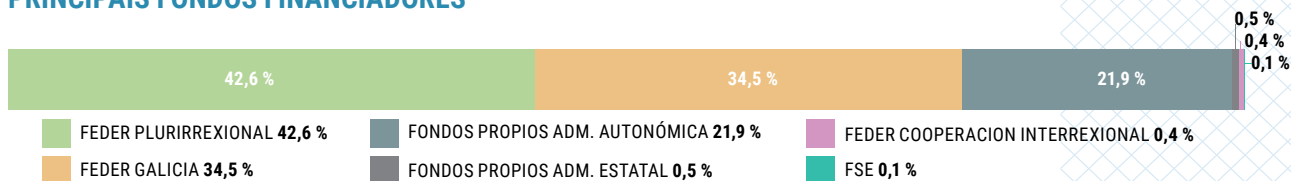
A orientación á transferencia deste Reto queda reflectida tamén no reparto das axudas segundo o tipo de beneficiario. **Os centros privados de I+D+i**, entre os que se atopan principalmente as fundacións sanitarias, logran o 24 % dos fondos.

Se consideramos todos os tipos de entidades ligadas á **xeración de coñecemento**, universidades e centros públicos e privados de I+D+i, entre todas acadaron **máis da metade do total de apoios do Reto**.

Entre os actores principais deste Reto **debe destacar a Administración**, debido especialmente **ás singularidades do sector sanitario, onde o Servizo Galego de Saúde é a entidade tractora**.

Na parte empresarial, **as pemes acadaron máis apoios que as grandes empresas, mostrando a súa capacidade tractora para achegar os avances da I+D+i ao mercado**.

PRINCIPAIS FONDOS FINANCIADORES

O reparto entre os distintos fondos financiadores mostra unha **maior participación dos fondos estatais** se o comparamos cos outros retos, tanto a nivel do FEDER Plurirrexional como de fondos propios.

INSTRUMENTOS CON MAIOR RETORNO*

CPI 12,5 %	AES (ACCIÓN ESTRATÉXICA SAÚDE) 11,2 %	CONECTA PEME 11 %	ININTERCONECTA 7,1 %	PROXECTOS I+D ESTRATÉXICOS CDTI 4,4 %	PROXECTOS I+D INDIVIDUAIS CDTI 3,5 %	CONTRATOS PROGRAMA 3,5 %
---------------	--	----------------------	-------------------------	--	---	-----------------------------

*Instrumentos que concentran máis do 50 % dos fondos acadados polo reto.

O Reto 3 mostra unha **especial afinidade pola Compra Pública de Innovación** e os instrumentos especializados ao abeiro da **Acción Estratéxica Estatal de Saúde**. O resto de apoios maioritarios foron obtidos a través de axudas para **proxectos de I+D, especialmente en cooperación**, pero tamén individuais.

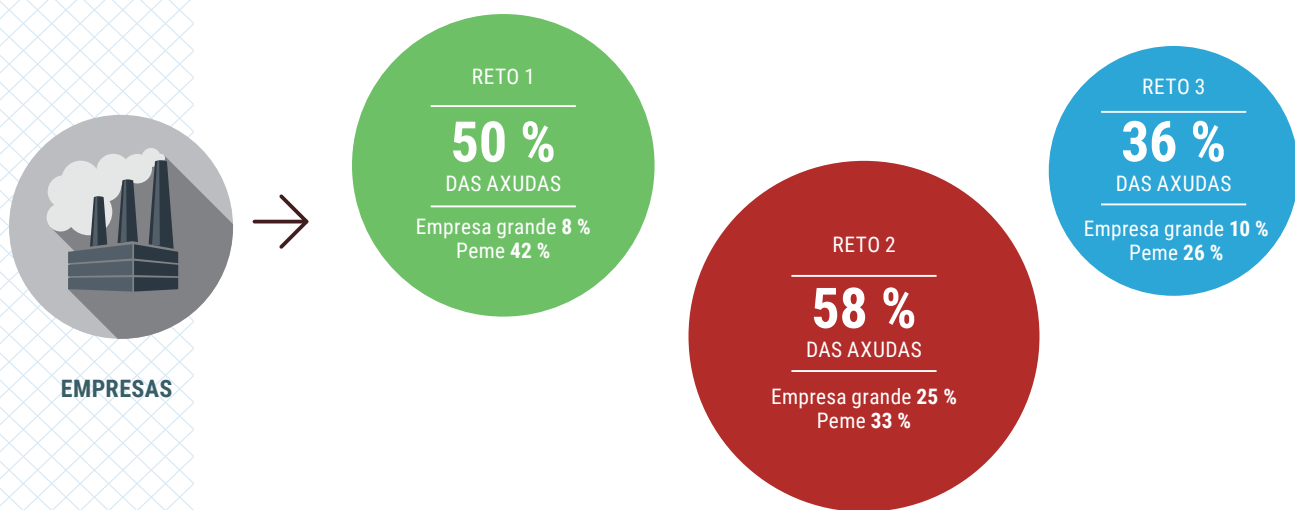
Esta análise inicial dos perfís de cada Reto parece mostrar singularidades específicas de cada un deles, pero é preciso abordala con maior profundidade. É necesario afondar nestas singularidades para acadar a máxima eficiencia e eficacia dos instrumentos de apoio, axustándoos o máis posible ás necesidades de cada prioridade.

3.2.6 Distribución dos fondos executados segundo o tipo de beneficiario:

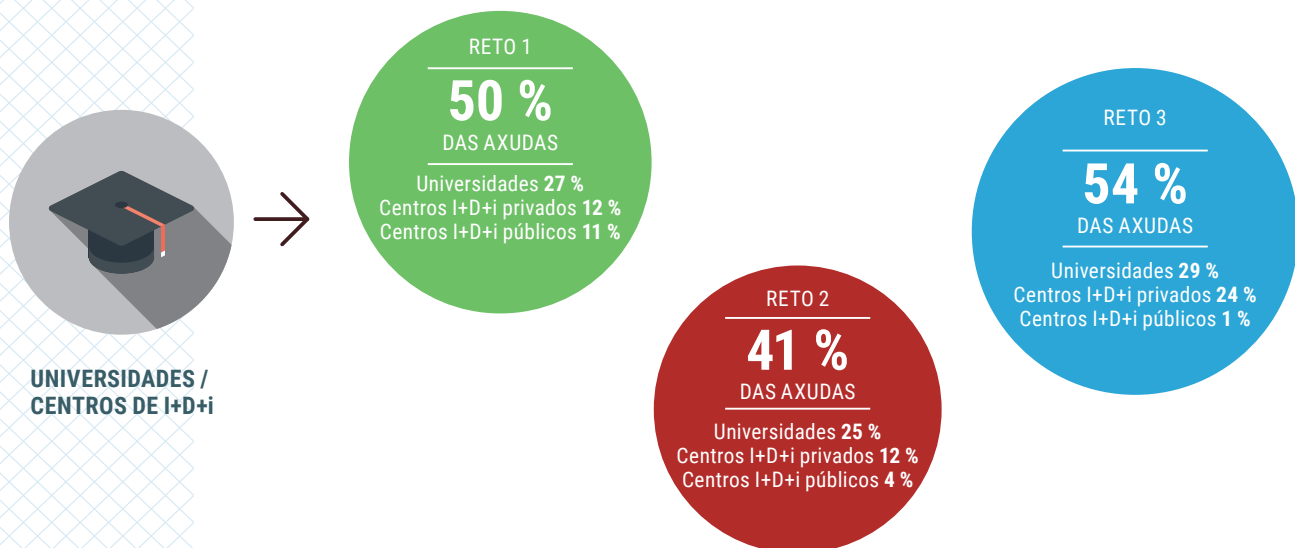
Para avanzar na análise das singularidades de cada ámbito priorizado abordouse un estudo máis profundo da **distribución das axudas entre os diferentes tipos de beneficiarios**, primeiro a nivel de Reto e logo a nivel de prioridade. Esta análise pode indicar cales son as **entidades tractoras en cada unha**, algo especialmente importante para a definición de apoios eficaces.

Os resultados acadados son un primeiro punto de partida que reflicte só a **distribución dos fondos executados**, condicionados por factores inherentes ás propias axudas e que, polo tanto, **debería revisarse, validarse e completarse** a través dunha nova análise na que participen os principais axentes de cada prioridade.

3.2.6.1 Distribución dos fondos executados a nivel de reto:

Estes datos mostran o nivel de chegada ao mercado de cada un dos Retos, así como o tamaño das empresas que o lideran. Así, mentres que nos **Retos 2 e 3 a proporción entre grandes empresas e pemes é máis próximo**, no caso do **Reto 1 as pemes desenvolven un papel claramente tractor** e son entidades clave.

Esta gráfica indica a intensidade das actividades de I+D de cada un dos retos, así como o tipo de centro que exerce de tractor destas. As universidades manteñen valores similares en todos os retos. Por detrás delas ocupan un lugar destacado **as fundacións sanitarias no caso do Reto 3**.

3.2.6.2 Distribución dos fondos executados a nivel de **prioridade**:

A continuación móstrase para cada prioridade a **distribución das axudas acadadas por cada tipo de entidade, tendo en conta a súa disposición na cadea de valor da I+D+i**.

Poderemos con iso comprobar se hai singularidades dentro das prioridades incluídas nun mesmo reto ou se a distribución das axudas segue sempre o mesmo patrón.

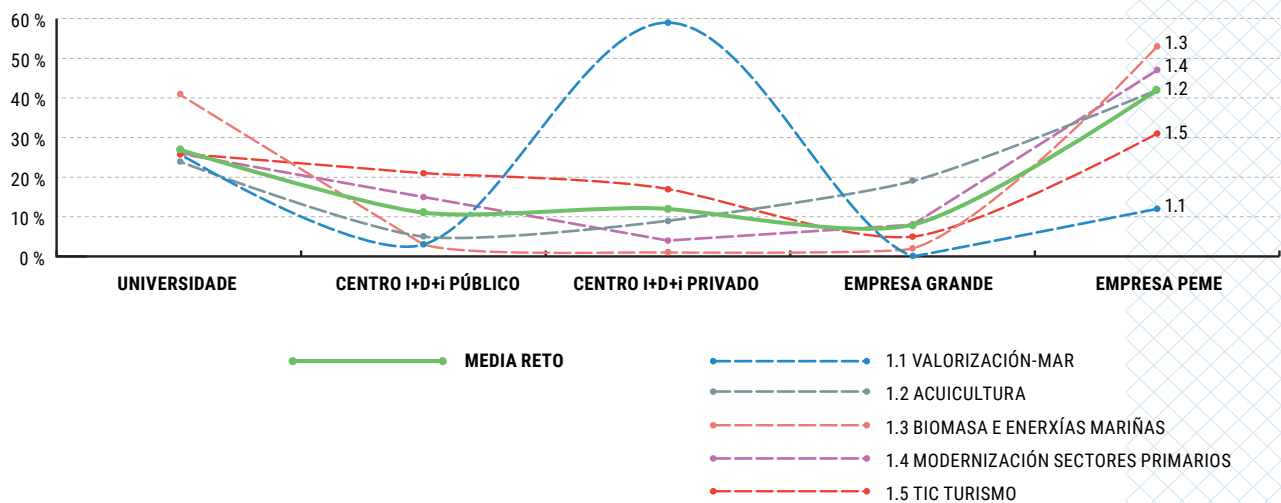
RETO 1

NOVO MODELO DE XESTIÓN DE RECURSOS NATURAIS E CULTURAIS BASEADO NA INNOVACIÓN

A distribución das axudas non é común para todas as prioridades, de xeito que o perfil medio do Reto non as representa a todas. Presentan claras singularidades:

- A prioridade 1.1 (Valorización-Mar) conta cun patrón moi diferente ao resto. Os centros de I+D+i privados concentran a maioría das axudas, mostrando unha actividade investigadora predominante sobre o resto de actividades da cadea. A falta de proxectos empresariais parece mostrar que esta prioridade se está centrando nas fases previas de investigación.
- Só na Prioridade 1.2 destaca o papel tractor das grandes empresas na parte máis próxima ao mercado.

DISTRIBUCIÓN DAS AXUDAS SEGUNDO O TIPO DE ENTIDADE PARA CADA PRIORIDADE DO RETO 1

RETO 2

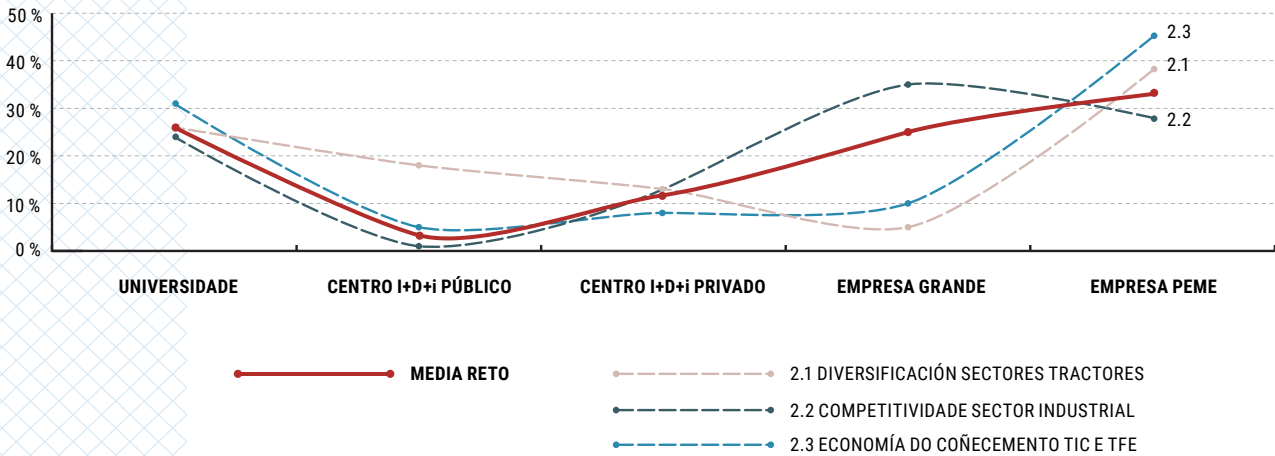
NOVO MODELO INDUSTRIAL BASEADO NA COMPETITIVIDADE E O COÑECEMENTO

Na parte máis próxima ao mercado, as entidades tractoras son claramente as pemes, excepto na prioridade 2.2 (Competitividade do sector industrial), onde as grandes empresas ocupan un lugar máis destacado.

Na parte máis afastada do mercado, son as universidades as que lideran en todas as prioridades. No caso da prioridade 2.1 destacan tamén os centros de I+D+i públicos.

Os valores diferenciais nalgunha das prioridades que se afastan do comportamento medio do Reto indican a **necesidade de atender ás súas singularidades**, tal e como acontece no Reto 1.

DISTRIBUCIÓN DAS AXUDAS SEGUNDO O TIPO DE ENTIDADE PARA CADA PRIORIDADE DO RETO 2

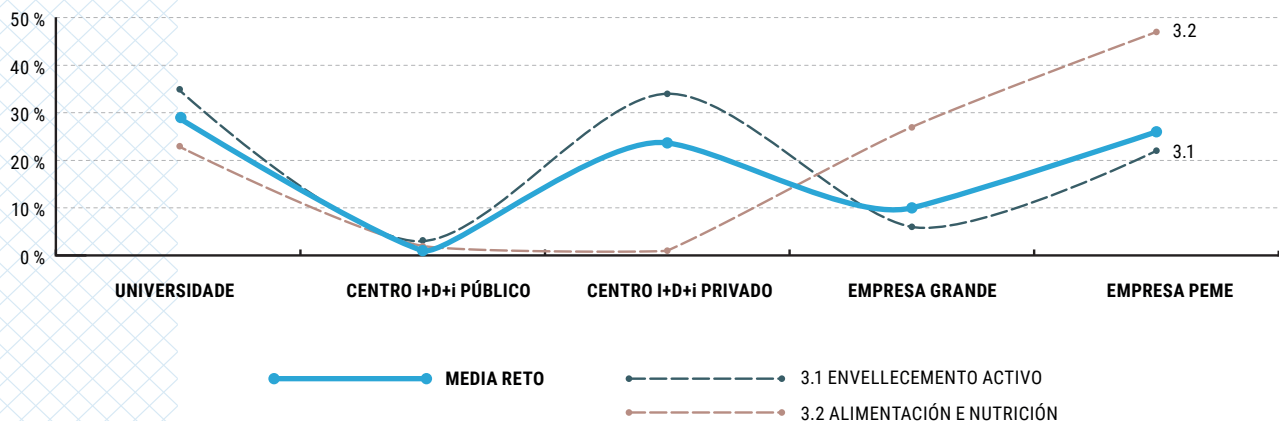
RETO 3

NOVO MODELO DE VIDA SAUDABLE CIMENTADO NO ENVELLECEMENTO ACTIVO DA POBOACIÓN

No Reto 3 as singularidades na distribución das axudas por beneficiario entre as dúas prioridades son importantes, posto que as entidades tractoras de cada unha se sitúan en diferentes partes da cadea:

- na prioridade 3.1 (Envellecemento activo) as entidades tractoras sitúanse na parte da cadea de xeración do coñecemento, destacando o papel da Universidade e centros de I+D+i privados (fundacións sanitarias),
- na prioridade 3.2 (Alimentación e nutrición) sitúanse na parte de mercado, tendo as pemes un papel predominante, aínda que tamén hai unha presenza importante nos retornos de grandes empresas.

DISTRIBUCIÓN DAS AXUDAS SEGUNDO O TIPO DE ENTIDADE PARA CADA PRIORIDADE DO RETO 3

· **A diferente distribución das axudas reflicte diferenzas entre as prioridades nos tres retos:**

- **nas entidades tractoras**, na parte de xeración de coñecemento e na parte de mercado da cadea de I+D+i.
- nos distintos **niveis de desenvolvemento**, con prioridades cunha actividade máis intensa na parte de investigación fronte á de mercado ou ao revés.

· Ademais tamén existen, á súa vez, **similitudes entre prioridades de diferentes retos** que presentan unha distribución das axudas similar. No caso de prioridades relacionadas, estas semellanzas poderían utilizarse para **potenciar sinerxías entre elas**.

Todos estes aspectos identificados poderían ser un punto de partida á hora de definir novos apoios, pero sempre tendo en conta que estes resultados son unha análise inicial baseada simplemente na distribución dos fondos executados. Diversos factores poderían influír neles, polo que é imprescindible cotexalos cos principais axentes.

Conclusión

A través da análise da distribución dos fondos executados pode concluírse:

- **a aparente existencia de singularidades nos procesos de I+D+i das diferentes prioridades incluídas nun mesmo reto.** A definición ampla dos retos, así como o diferente nivel de concreción das prioridades, parecen estar "enmascarando" aspectos significativos de certos ámbitos temáticos que deberían terse en conta. As diferenzas significativas nas cadeas de I+D+i das diferentes prioridades, como é o caso do tipo de entidades tractoras, son aspectos clave que deberían terse en conta para unha axeitada articulación dos instrumentos de apoio.
- **a posible existencia de potenciais sinerxías e complementaridades entre prioridades**, incluso de diferentes retos. Estes aspectos deberían estudarse para intentar maximizar os resultados acadados, formulando incluso a posibilidade de definir apoios conxuntos, especialmente no caso de ámbitos de natureza transversal como a industria 4.0 ou a economía circular.
- **a necesidade de desenvolver un labor de planificación integral de fondos que permita ordenar as contribucións das diferentes entidades xestoras á Estratexia para mellorar a eficacia e eficiencia dos apoios.** Esta tarefa sería imprescindible para poder definir un "mapa de apoios da Estratexia" que, ademais de racionalizalos, simplificaría o seu acceso, especialmente no caso de emprendedores e pequenas empresas con capacidades de xestión máis limitadas. Asemade, a actual xestión dos fondos mostra pouca presenza de certos fondos temáticos (FEMP, FEADER...) que son estratéxicos para algunhas das prioridades da Estratexia.

3.3 AVALIACIÓN DE RESULTADOS: A IMPLEMENTACIÓN DA RIS3 ESTÁ A CONTRIBUÍR A QUE SE AVANCE NAS SÚAS PRIORIDADES E OBXECTIVOS? QUE OPINAN OS AXENTES CONSULTADOS SOBRE OS RESULTADOS ACADADOS?

A avaliación dos resultados acadados ata o momento coa implantación da RIS3 en Galicia realizouse principalmente a través da valoración dos axentes do SGI e da sociedade galega en xeral, no marco dun amplo e articulado proceso participativo.

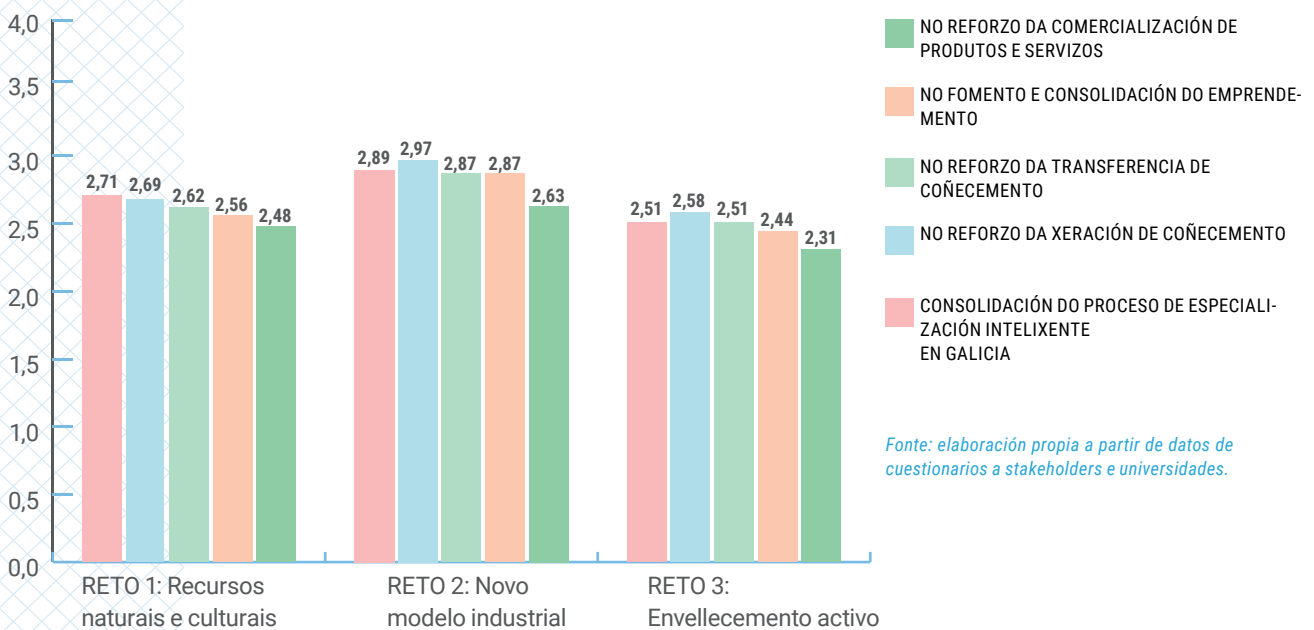
Este proceso iniciouse coa realización dunha serie de cuestionarios nos que se recolleu a valoración:

- dos axentes do SGI sobre a consolidación de cada un dos retos da Estratexia;
- dos beneficiarios das axudas respecto dos impactos percibidos grazas aos apoios recibidos;
- da sociedade en xeral sobre a súa percepción da innovación e, polo tanto, da importancia estratéxica da RIS3 nas súas vidas.

Entre outros, estes foron os resultados acadados:

AXENTES

VALORACIÓN DOS AXENTES SOBRE OS AVANCES ACADADOS COA POSTA EN MARCHA DA RIS3 (DO 1 AO 4)

BENEFICIARIOS

VALORACIÓN XERAL DOS PROGRAMAS DA RIS3 POR PARTE DOS BENEFICIARIOS (DO 1 AO 4)

Fonte: elaboración propia a partir de datos obtidos a través de cuestionarios a beneficiarios.

VALORACIÓN POR PARTE DOS BENEFICIARIOS DOS IMPACTOS PERCIBIDOS GRAZAS AOS APOIOS RECIBIDOS (DO 1 AO 4)

	RETO 1 Recursos naturais e culturais	RETO 2 Novo modelo industrial	RETO 3 Envellecemento activo
Valoración do impacto das axudas na mellora da competitividade	3,07	3,00	2,99
Valoración do impacto das axudas en relación á dotación e capacitación de persoal dedicado á I+D+i	2,81	2,87	3,04
Valoración da adecuación das axudas ás necesidades da cadea de valor na que traballa	3,01	3,00	3,03
Valoración do impacto das axudas no incremento da colaboración	2,86	2,70	2,88
Valoración da contribución dos instrumentos á mellora na transferencia dos resultados da investigación	2,53	2,57	2,71

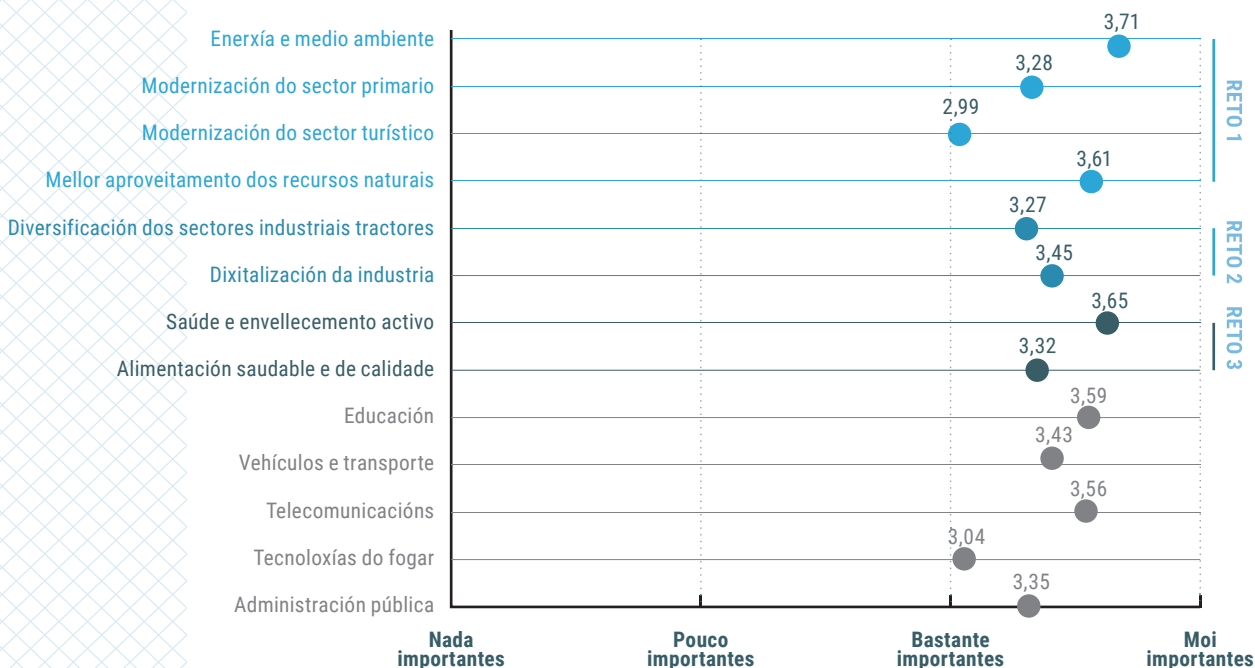
Fonte: elaboración propia a partir de datos de cuestionarios a beneficiarios.

SOCIEDADE

GRAO DE IMPACTO DA INNOVACIÓN PERCIBIDO POLA SOCIEDADE

IMPORTANCIA DOS AVANCES E A INNOVACIÓN POR ÁMBITOS (VALORACIÓN 1 A 4)

Fonte: elaboración propia con base en datos do cuestionario da sociedade.

En xeral, a percepción dos avances acadados coa Estratexia foi boa, aínda que con certas singularidades para cada un dos retos.

Sobre a base destes resultados desenvolvéronse o resto de etapas do proceso participativo, afondando nesta análise inicial a través dun enfoque máis directo cos axentes.

As principais conclusións de todo o proceso participativo desenvolvido no marco da avaliación intermedia foron as seguintes:

VIXENCIA DO MODELO DE ESPECIALIZACIÓN: AXUSTE DE RETOS E PRIORIDADES

A través deste proceso conclúíuse, en termos xerais, a **vixencia da RIS3 Galicia e do seu modelo de especialización a longo prazo**, pero sinalouse a necesidade de seguir avanzando, sempre a través dun proceso aberto de co-creación continuado no tempo:

- na actualización dalgunhas das prioridades
- na priorización das tecnoloxías facilitadoras
- nun maior equilibrio entre retos e prioridades

ADECUACIÓN DOS INSTRUMENTOS DE APOIO POSTOS EN MARCHA

ASPECTOS POSITIVOS

COLABORACIÓN ENTRE AXENTES, coa posta en marcha de innovadores instrumentos como as Unidades Mixtas, os HUB de Innovación Dixital, a CPI ou o modelo de Business Factories en materia de emprendemento.

COMPETITIVIDADE, cunha valoración positiva nos tres retos, destacándose no Reto 3 que as axudas recibidas facilitaron, de maneira especial, a apertura de novos mercados.

CAPACITACIÓN DOS RECURSOS HUMANOS, coa valoración positiva dos resultados acadados neste ámbito en todos os retos, aínda que con potenciais áreas de mellora na atracción do talento e na especialización de profesionais no ámbito da xestión da I+D+i.

ASPECTOS A MELLORAR

EMPRENDEMENTO, especialmente na etapa de consolidación posterior ás fases de aceleración, ante a falta tanto de instrumentos concretos para esta como dunha planificación coordinada entre as diferentes entidades xestoras da RIS3 con competencias nesta materia.

INTERNACIONALIZACIÓN DA I+D+i, xa que se evidencia a insuficiencia de apoios específicos neste campo.

CAPTACIÓN DE INVESTIMENTO COMPLEMENTARIO, para o cal se precisa unha maior colaboración público-privada.

TRANSFERENCIA, diferindo os axentes de cada reto na súa valoración sobre os resultados dos instrumentos de apoio postos en marcha. Os do Reto 2 foron os máis satisfeitos co axuste dos instrumentos actuais ás súas necesidades. Nos Retos 1 e 2 considerouse necesario avanzar na adaptación dos apoios á transferencia para axustalos ás súas respectivas singularidades.

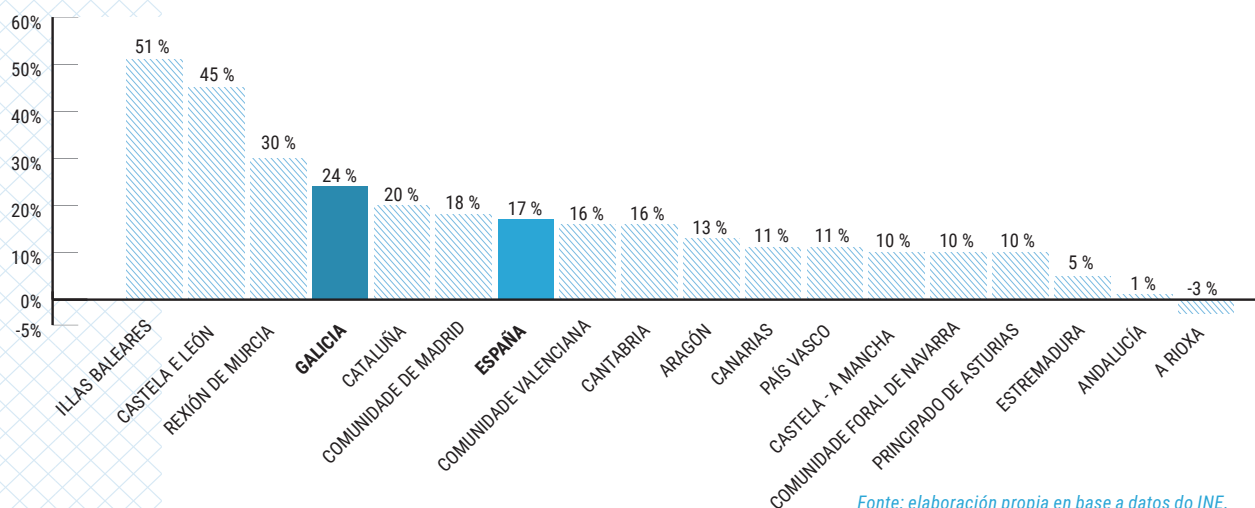

3.4. AVALIACIÓN DO IMPACTO: A IMPLEMENTACIÓN DA RIS3 CONTRIBÚE A AVANZAR NOS RETOS E NA COMPETITIVIDADE DA ECONOMÍA GALEGA?

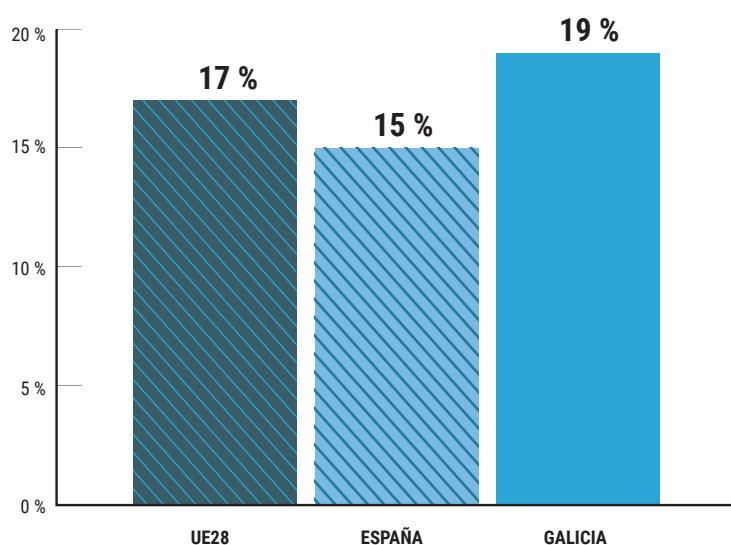
3.4.1 Evolución do contexto (2014-2018):

A evolución do gasto en I+D en Galicia mostrou un incremento significativo no período 2014-2018 cun 24 % máis. Galicia foi a cuarta rexión a nivel nacional con maior crecemento. No 2018 Galicia acadou o nivel máis alto de investimento en I+D dende que hai rexistros.

VARIACIÓN EN % DO TOTAL DOS GASTOS INTERNOS EN I+D+i POR COMUNIDADES AUTÓNOMAS (2014-2018)

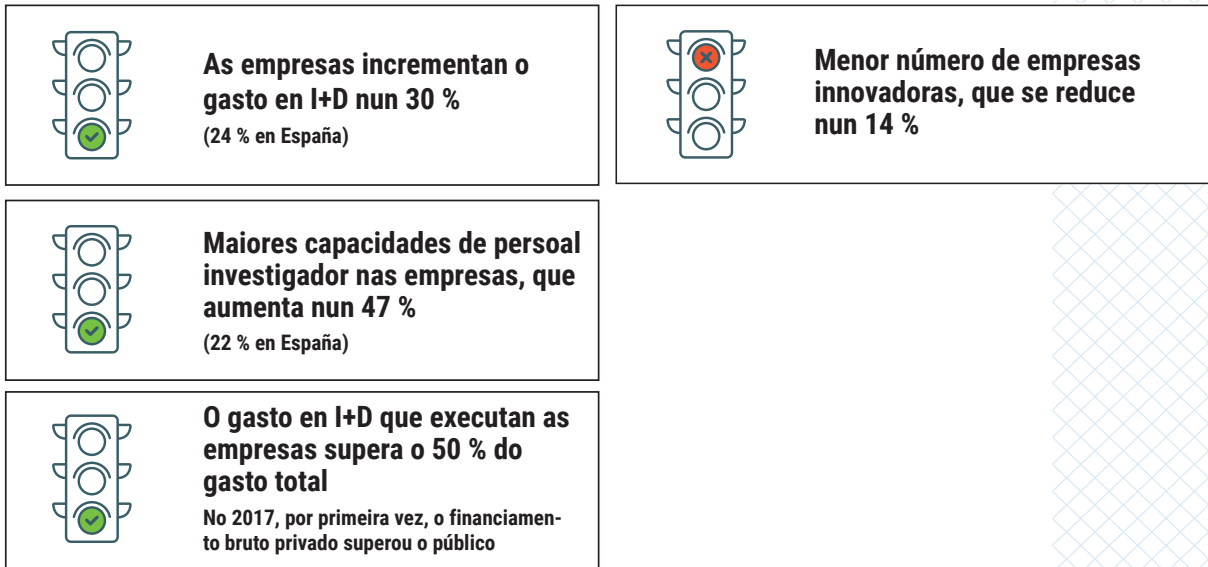
VARIACIÓN EN % DO NÚMERO DE INVESTIGADORES EN TODOS OS SECTORES (2014-2018)

Este aumento do gasto levou consigo un aumento dos recursos humanos dedicados á I+D en Galicia. Así, os investigadores incrementáronse nun 19 %, máis que no conxunto de España (15 %) e da UE (17 %).

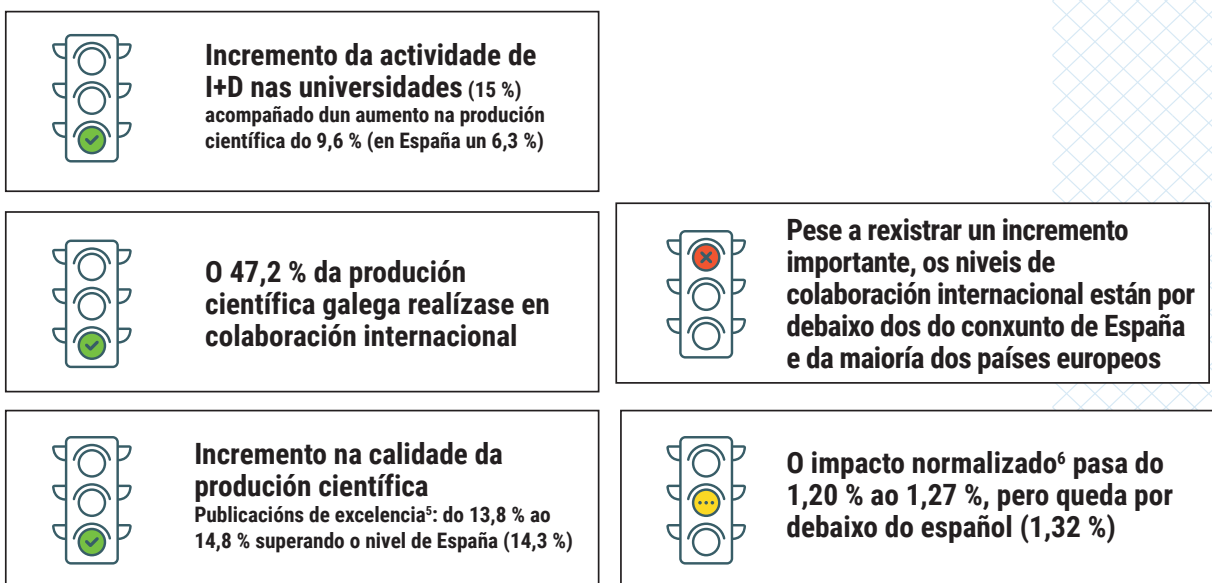
3.4.2 Tecido produtivo (2014-2018):

A boa evolución do gasto en I+D en Galicia foi liderada polas empresas, cun incremento do 30 %. Este aumento estivo ademais acompañado dunha mellora das súas capacidades, cun incremento dos seus investigadores do 47 %, o que favorece que se incorpore a I+D como unha actividade propia habitual. Pola contra, estes datos non estiveron acompañados dun incremento no número de empresas innovadoras, o que parece reforzar unha dualidade no tecido empresarial galego entre un grupo de empresas cun claro foco na innovación e o resto, que seguen sen incorporar de forma sistemática a I+D+i nas súas prácticas empresariais.

3.4.3 Xeración de coñecemento (2014-2018):

O incremento rexistrado na actividade de I+D veu acompañado dun aumento na produción e na calidade científica.

⁵Publicacións de excelencia: publicacións entre o 10 % dos artigos máis citados do mundo.

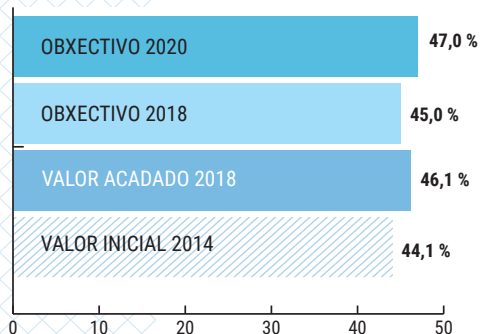
⁶Impacto normalizado: citas recibidas en relación co número de citas da produción científica mundial no mesmo período e área temática.

3.4.4 Indicadores do impacto da RIS3:

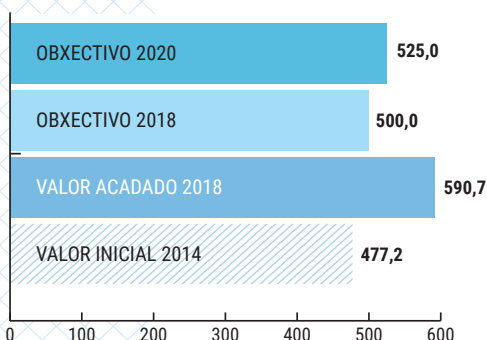
Tras a análise do contexto, pasamos a ver os obxectivos intermedios de impacto no 2018 que a RIS3 tiña fixados en relación ás **capacidades e recursos do Sistema Galego de Innovación (input)** e aos seus **resultados (output)**.

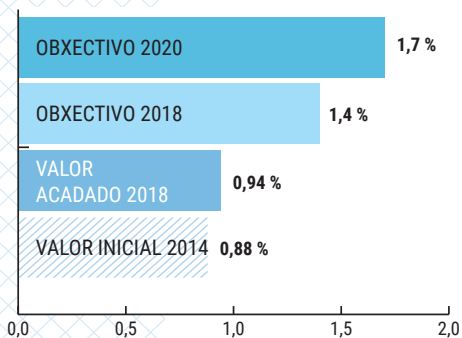
POBOACIÓN DE 30 A 34 ANOS CON NIVEL DE FORMACIÓN SUPERIOR

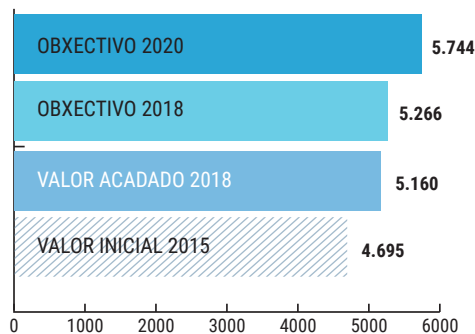
GASTOS EN I+D (M€)

GASTOS EN I+D EN RELACIÓN AO PIB

PRODUCCIÓN CIENTÍFICA: NÚMERO DE DOCUMENTOS

N.º SOLICITUDES DE PATENTES POR PARTE DE ENTIDADES GALEGAS

N.º EMPRESAS INNOVADORAS

Na análise destes datos conséctase que se superaron os obxectivos fixados pola RIS3 para o 2018 en indicadores de input, como a poboación de 30 a 34 anos con educación superior e, moi especialmente, como xa vimos, o gasto en I+D. Por un lado, os **recursos humanos son un factor estratéxico da innovación a medio e longo prazo**. Por outro lado, na boa evolución do gasto dedicado a I+D, non só se superou o obxectivo intermedio en case un 20 %, senón tamén o obxectivo para o 2020. En cambio, **en relación co seu peso sobre o PIB, o gasto en I+D está aínda lonxe dos niveis deseñables**, o que apunta á **necesidade de intensificar aínda máis o esforzo conxunto público-privado en I+D**.

En relación cos indicadores de output, o dato da produción científica sitúase en liña cos obxectivos marcados, mostrando unha **evolución positiva na xeración de coñecemento**, mentres que o de **solicitudes de patentes e o número de empresas innovadoras non presentan unha evolución positiva**, poñendo de manifesto cuestións estruturais que se deben abordar de forma específica.

3.5 REVISIÓN DOS MODELOS DE GOBERNANZA E DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN: OS MODELOS SON AXEITADOS?

A través da avaliación intermedia confirmouse que o **modelo de gobernanza e o sistema de seguimento e avaliación da Estratexia continúan estando vixentes**, pero identificáronse unha serie de **aspectos mellorables**. Estes, en liña coa avaliación desenvolvida pola propia Comisión¹, céntranse na necesidade de:

- **reforzar o liderado político da gobernanza da RIS3** para permitir aproveitar todo o seu potencial. Este liderado é imprescindible para acadar unha coordinación estratéxica integrada a todos os niveis. **A gobernanza multinivel da Estratexia é un reto no que debe avanzarse.**
- **mellorar a participación dos diferentes axentes**, especialmente das pemes, na implementación e no seguimento e avaliación da RIS3. Os axentes percibiron, en xeral, unha falta de continuidade no proceso participativo durante a implementación da Estratexia. Unha insuficiente comunicación fixo que non percibisen que certas iniciativas colaborativas, como a posta en marcha dos “Innovation Hubs” ou as “Business Factories”, se enmarcaban dentro da RIS3.

¹Informe final: “Evaluación de implementación de S3 en España”. Dirección General de Política Regional y Urbana. Unidad REGIO. G.2-Portugal y España

VALORACIÓN XERAL DA GOBERNANZA E DO SISTEMA DE SEGUIMENTO E AVALIACIÓN DA RIS3

Os axentes consideraron que o **modelo de gobernanza** permitiu identificar as necesidades e definir os retos, e que o **sistema de seguimento e avaliación** da Estratexia **continúa estando vixente**.

ÁREAS DE MELLORA

GOBERNANZA

O proceso participativo con todos os axentes foi especialmente intenso na definición da Estratexia, pero non se mantivo coa mesma intensidade e continuidade durante a súa execución. **A implicación na gobernanza de todos eles**, especialmente das pemes, **é imprescindible** para asegurar á eficacia e eficiencia da RIS3 Galicia.

A RIS3 non se comunicou de forma suficiente nin adaptada a todos os axentes, algo imprescindible para que a Estratexia se considere compartida por toda a sociedade.

SISTEMA DE AVALIACIÓN E SEGUIMENTO

A falta de coordinación na planificación e execución dos instrumentos de apoio postos en marcha polas diferentes entidades xestoras dificulta as complementariedades e sinerxías entre eles, ademais do seu seguimento efectivo.

Durante a execución da Estratexia, **desenvolvéronse procesos de seguimento participativos só en aspectos concretos** para poder avanzar, de forma continua, no axuste das prioridades e na definición de instrumentos de apoio máis axeitados.

Conclusións da avaliación intermedia da RIS3 Galicia

Consensuar prioridades de especialización máis específicas e equilibradas

Queremos avanzar no proceso de descubrimento emprendedor para definir unhas prioridades máis específicas e equilibradas e así poder acadar unha maior especialización, considerando aquelas que teñen un maior potencial para o Sistema Galego de Innovación.

E, ao mesmo tempo, poder actuar de xeito transversal

Necesitamos que os retos permitan tamén actuar de xeito transversal, reforzando a complementariedade e sinerxías entre eles. Os grandes retos globais, como a transición dixital ou a economía circular, precisan que varias prioridades, incluso de diferentes retos, colaboren entre elas.

Actualizar de forma máis continuada e áxil o perfil de especialización

Temos que garantir que tanto a selección das prioridades como a das tecnoloxías preferentes para Galicia sexa revisada e actualizada en tempos máis curtos e de forma máis áxil, a través de procesos participativos continuados.

Introducir reformas estruturais

É imprescindible que acompañemos os apoios directos á innovación con outras medidas estruturais que a fomenten, dando resposta ás súas necesidades específicas.

Deseñar instrumentos tendo en conta as especificidades das diferentes prioridades e o perfil dos axentes que as caracterizan

Dado que os perfís dos axentes que traballan nas diferentes prioridades son diversos e reúnen características específicas en canto á xeración do coñecemento, transferencia e innovación, os instrumentos tamén deben adaptarse. Así, os apoios deben definirse de forma máis especializada en función da área temática á que se dirixen e do tipo de beneficiario e de actividades que apoian.

Reforzar a coherencia do sistema de apoios, potenciando a súa eficacia

É preciso dar maior coherencia e conseguir unha maior eficacia do conxunto dos instrumentos atendendo á variedade de efectos que cada instrumento pode producir, polo que debe avanzarse na coordinación entre as actuacións xestionadas polas diferentes entidades na procura dun sistema de apoios máis ordenado. Este permitiría evitar posibles solapamentos e simplificar, á súa vez, o acceso aos mesmos.

Reforzar os instrumentos de apoio en determinadas dimensións da innovación

É necesario poñer en marcha instrumentos en determinados ámbitos onde identificamos apoios insuficientes ou non axustados ás necesidades de cada unha das prioridades.

É o caso da internacionalización do Sistema Galego de Innovación, onde se fai necesario implantar novos instrumentos que nos permitan unha axeitada rendibilidade dos resultados da I+D+i acadados polas entidades galegas e unha mellor integración destas nas redes da innovación europeas.

Outro aspecto no que hai que poñer en marcha novos instrumentos é o do emprendemento, afondando nos modelos de Business Factories para apoiar a consolidación das iniciativas emprendedoras.

No ámbito da transferencia, é necesario avanzar na adaptación dos instrumentos establecidos ata o de agora para axustalos ás necesidades específicas de cada prioridade.

Potenciar a gobernanza e reforzar o proceso participativo de descubrimento emprendedor

Adaptar o modelo de gobernanza de xeito que permita reforzar o proceso participativo de descubrimento emprendedor. O proceso debe ser máis continuo, máis amplo (especialmente na súa capacidade de implicar ás pemes) e máis profundo, cunha maior implicación na fase de implementación da RIS3. Temos que seguir potenciando os procesos participativos postos en marcha para instrumentos de cocreación como as Business Factories, a CPI e os HUB de innovación dixital.

Mellorar a comunicación, imprescindible para implicar os axentes na Estratexia

Temos que facer un maior esforzo en comunicar a RIS3 e os seus procesos de gobernanza, especialmente en relación coas pemes, pero tamén coa sociedade, que non percibe o potencial da innovación e dos avances e logros acadados en Galicia.

O liderado da RIS3 a todos os niveis é imprescindible

Co fin de reforzar os marcos de colaboración e coordinación entre os departamentos das Administracións e as entidades xestoras, é importante reforzar o liderado do órgano coordinador da RIS3, asegurando as sinerxías entre os fondos e a maior eficacia e eficiencia das actuacións. A Estratexia debe considerarse como un marco integrado para todos os axentes e os órganos xestores.

Que aprendemos neste camiño?

A elaboración da RIS3 Galicia 2014-2020 marcou un antes e un despois no enfoque das políticas de I+D+i en Galicia como punto de partida para avanzar cara a un crecemento. Entre as leccións que aprendemos e que nos guiarán na definición da futura Estratexia de Especialización Intelixente 2021-2027, destacan:

- **A participación é unha aposta clave.** Sen dúbida, o aspecto máis relevante é a implicación activa de todos os axentes do Sistema Galego de Innovación ao longo de todo o proceso de implementación da Estratexia, dende o deseño á avaliación, pasando pola súa execución e seguimento. É preciso o establecemento de procesos de descubrimento emprendedor que reúnan empresas, centros de coñecemento públicos e privados, Administracións e sociedade —a chamada “cuádrupla hélice” da innovación— para analizar a situación, descubrir oportunidades, definir retos, deseñar instrumentos de apoio e avaliar os resultados.

Máis de 240 axentes participaron na elaboración da RIS3 de Galicia e, no actual proceso de avaliación intermedia, recibimos máis de mil achegas de beneficiarios, axentes e sociedade en xeral. Este carácter participativo foi valorado moi positivamente polos propios axentes do Sistema Galego de Innovación e mesmo recoñecido a nivel europeo como unha boa práctica pola Comisión Europea.

A implicación de todas e todos resulta esencial para o propio éxito da RIS3 e só con ela se pode avanzar cara a maiores niveis de compromiso, crear marcos de colaboración público-privada máis ambiciosos e darlle resposta a un contexto socioeconómico global cada vez máis complexo.

Pero para conseguir que esta participación se mantéña ao longo de todo o proceso de implementación da Estratexia e suscite por igual o interese entre os diferentes axentes, faise preciso un maior esforzo na difusión e comunicación, focalizándoo naqueles sectores que máis o precisan: as pemes e a sociedade.

- **Temos que especializarnos máis e mellor.** Outra das novidades que incorporou a RIS3 foi a definición dun conxunto de retos e prioridades nos que concentrar preferentemente os recursos públicos. Esta avaliación intermedia confirmou estas grandes liñas de especialización da RIS3 establecidas no 2013 pero tamén constatou a necesidade de avanzar cara a unha maior concreción das prioridades e un maior equilibrio entre os retos e as devanditas prioridades.

Esta especialización non só debe centrarse no contexto rexional, senón que debe ter en conta tamén os grandes retos globais que abren novas oportunidades para a I+D+i de Galicia, como a Axenda 2030 da ONU, a economía circular e a aposta polo Pacto Verde Europeo ou a dixitalización. Para iso, precísase unha Estratexia máis transversal que impulse a colaboración entre os axentes de diferentes ámbitos establecendo complementaridades e sinerxías entre as diferentes prioridades.

- **Unha visión integral e unha implementación coherente e coordinada.** Dende o principio, a RIS3 foi asumida pola Xunta de Galicia como a estratexia integral de I+D+i para Galicia, situando baixo un só paraguas todas as actuacións que neste ámbito tiñan impacto en Galicia, independentemente de quen as xestionase. Este factor é fundamental para dotar de coherencia ao conxunto de actuacións e acadar os obxectivos fixados. Asumir a RIS3 como unha estratexia de goberno permite tamén unha coordinación axeitada coa Administración Xeral do Estado e a Unión Europea e así gañar competitividade aproveitando sinerxías e evitando solapamentos ou duplicidades.

Isto veu acompañado dunha evolución positiva dos indicadores de I+D+i en Galicia. Galicia recuperou os niveis previos á crise do 2008 e acurtou distancias coas rexións máis innovadoras. Por primeira vez, as empresas asumiron co seu esforzo máis do 50 % do investimento en I+D en Galicia, un dato excelente. No entanto, o número de empresas innovadoras galegas non acaba de remontar e ese é hoxe o maior desafío no que debemos concentrar esforzos, porque disto depende poder aumentar a competitividade do noso tecido produtivo.

Avaliar axúdanos a avanzar

As leccións aprendidas nesta avaliación serán o punto de partida para a elaboración da futura RIS3 Galicia 2021-2027, que deberá incorporar tanto as conclusións da avaliación intermedia da RIS3 2014-2020 como as recomendacións que a Comisión Europea lle fixo a Galicia no seu informe de implementación das RIS3 en España. Avaliarmos xuntos o camiño percorrido ata agora ha permitirnos ir corrixindo as posibles desviacións detectadas e ir trazando sobre a marcha unha ruta da innovación en Galicia máis acaída ás capacidades do noso ecosistema de innovación co obxectivo de acadar os retos que foron marcados.

XUNTA
DE GALICIA